

MESERIASUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság- és közép-
sáskák hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tomester Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a Timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal.

„Tiszteld a tisztet
ipart!”

Un plan național de investițiuni

de ERNEST ENE

rost secretar general la ministerul de industrie
Intrarea României în comerțul capitalist s'a
făcut deabia în a doua jumătate a secolului al
19-lea. Țările cu cari ea a intrat atunci în legă-
tură erau de mult înzestrate cu toată armătura
necesară producției și circulației bunurilor.

Libertatea economică, geniul națiunilor apu-
sene, puterea lor de muncă și de economie crea-
se organizațiunea formidabilă a capitalismului,
când sârmana Româniepășea timid cu întocmirea
ei agrară feudală în câmpul de aprigă luptă a
pieții mondiale.

Capitalul vagabond a descoperit și exploa-
tat în România numai acele domenii, cari îl in-
tereseau. Imprumuturile de stat cu dobânzi duble
față de cele din Occident, investițiuni în exploa-
tarea petrolului, puține întemeieri de industrii
rentabile.

Nu mai în rare împrejurări câte un capita-
list străin mai îndrăzneț, se avânta în aceste
domenii. Din cauza vicisitudinilor istorice pute-
rea de muncă și economisire a populației era re-
dusă și deci constituirea de capitaluri naționale
reale nu s'a putut face.

Este deci ușor de înțeles, că în regimul de
libertate capitalistă România nu și-a putut al-
cătui decât crâmpie din instrumentația sa de
producție și circulație. A aștepta ca prin sfor-
țări individuale libere să ajungem la compiecta-
rea lor este cu neputință. Nici o sfortare privată
nu mai poate ridica România la nivelul înzest-
rării economice pe care l-au atins celelalte state
civilizate.

Cunoscând azi nevoile sale, țara noastră
trebuie să-și întocmească un plan de investițiuni
și de organizare care s'o pună în stare de pro-
ducție optimă și care să-i poată asigura o luptă
mai egală în concurența mondială și o producti-
vitate mai mare muncii interne.

Este aceasta posibil?

Exemplele Rusiei și ale Statelor-Unite ale
Americii situate la cei doi poli ai sferei politice
și într-o bună măsură Germania, Portugalia și
Italia — cari prin planuri preconcepse, lucrate
în birou, și-au putut schimba radical sau in-
drepta structura economică, sunt indubitabile
pentru a nu mai reîncheie vechea discuție a eco-
nomiei libere și a economiei dirijate. Azi nu mai
poate exista pentru țările rămase în urma evo-
luției, decât economia de plan, economia dirijată.

Elementele unui asemenea plan sunt sta-
bilite mai de mult, la noi, pe temeiul cercetărilor
făcute pentru pregătirea participării noastre la
conferința economică mondială de la Londra, cu
prilejul pregătirii acordului cu Societatea Na-
țiunilor și cu prilejul încheierii ultimelor impru-
muturi externe. N'ar trebui decât o armonizare
și o discuție liberă a acestor elemente, pentru a
ajunge la statornicirea unui plan aprobat de
întreaga opinie publică constientă.

Evident că o economie de plan se poate rea-
liza ușor într'un regim politic de dictatură se-
veră, sprijinită pe o puternică forță de represiu-
ne. E cazul Rusiei Sovietice.

Dar mai există și metoda americană. Con-
sensul majoritar și statornic al populației poate
da unei conduceri politice, care știe să foloseas-
că puterea maselor, posibilitatea de-a întocmi
și pune în practică planul de investire și refa-
cere economică, corespunzând realităților și in-
tereselor maselor populare.

Panaszos emlékiratot terjesztett az Ugir illetékesek elé a nemzeti munkavédelmi bírságolások ügyében

Az óvatos és tárgyilagos hangnemből megírt memorandum egész sorozatát tartalmazza
a sérelmes eseteknek. — A minisztérium gyakran súlyosan téved, az iparosok és gyárak
legkisebb tévedéséért is súlyos büntetés jár.

Lehetetlenség volt pontosan megfelelni a végrehajtási utasítás rendelkezéseinek

Az a bírságzuhatag, amely a belföldi ipar-
vállalatokat érte a nemzeti munkavédelméről szóló
törvény ellen „elkövetett” kihágások címén, leir-
hatatlan elkeseredést és felzudulást váltott ki a
gyáripar körében. Ennek a hangulatnak ad kife-
jezést az a beadvány, amelyet május 22-iki vá-
lasztmányi ülésében szövegezett meg és már át
is adta az illetékes szakminisztereknek az UGIR
bucurestii központja. A hivatalos beadvány ter-
mészetesen a legóvatosabb és legtárgyilagosabb
hangon csak kiemeli a különféle kirívó sérelme-
ket, de az ülésen résztvevő gyárosok a legélesebb
kritikában részesítették a zaklatásnak ezt a leg-
újabb és legfurcsább formáját.

Mindenekelőtt megállapítja az UGIR memo-
randuma, hogy a megbírságolt cégek legtöbbje
idejében adta be a személyzetről kért kimutata-
sokat és meggyőződésük szerint a törvénynek
megfelelően készítettek azt el. Amikor pedig kér-
dest intéztek a minisztériumhoz, hogy mégis mi-
ért kaptak megintést, vagy bírságot, az esetek
legnagyobb részében még válasza sem méltatták őket.
A memorandum névszerint is felsorolja azokat a
vállalatokat, amelyek ebbe a kategóriába tartoz-
nak. De voltak más kategóriák is. Így például a
Zernesti Cellulosegyár február elseje helyett csak
másodikán adta be a kimutatásokat, a Mica arany-
bányavállalatot is néhány napi késedelem miatt
büntették meg, holott a törvény szerint a kimuta-
tásokat a végrehajtási utasítás alapján kellett
összeállítani, amely utasítás január 31-én jelent
meg, a vállalatoknak tehát összesen egy nap ál-
lott rendelkezésre a komplikált kimutatások elké-
szítésére, ami különösen azért esik súlyosan lat-
ba, mert a listákba fel kellett venni az ugyanazon
cég más községben levő üzemeinek a személyzet-
tét is. Egyetlen nap alatt.

Igen sok vállalat tévedésből került a szegény-
listára. Így például a Sonametan, a Petrosani és
a Creditul Minier hivatalos értesítést kapott a mi-
nisztériumtól, hogy a nevüket tévedésből hozták
nyilvánosságra a megbírságolt vállalatok névsorá-
ban. Jellemző, hogy míg a bírságolásokat a mi-
nisztérium sietett azonnal közzétenni a lapokban,

a tévesen kirótt büntetéseket mai napig sem he-
lyesbítette a nyilvánosság előtt. És még jellem-
zőbb arra, hogy milyen alaposággal és lelkiismeret-
telosséggel kezelik a minisztériumban a vállala-
tok nyilvános kipellengérezését, az a rendelet, a
mely a Monitorul Oficial május 18-iki számában
jelent meg. Ennek a rendeletnek a végén, amely
újabb többszáz vállalatot utasított rendre, a kö-
vetkező függelék van:

„A fentemlített cégek kötelesek alkalmaz-
kodni a törvény 7-ik szakaszának rendelkezései-
hez, még pedig február elsejétől számított há-
rom hónapon belül”.

Ez a három hónapos „haladék” május else-
jén már lejárt, viszont a rendeletet május 18-án
adták ki.

A nemzeti munkavédelméről szóló törvény al-
kalmazása tele van vaskosnál vaskosabb balfogá-
sokkal. Így például a cernaui „Hercules” kötő-
szövőtáru gyárat azért büntették meg, mert ösz-
szetevésztették a hasonló nevű cernaui kenyérsü-
tődével. Az egyik erdélyi cukorgyárnál külön vet-
ték a villanytelepet és azt büntették meg, holott
a villanyüzem elválaszthatatlanul hozzátartozik a
cukorgyárhoz és annak személyzete szerepelt is a
gyár által beterjesztett kimutatásban. A turdai
üveggyár mai napig sem tudta kinyomozni, hogy
miért pellengérezték ki. Csak sejti, hogy az igaz-
gatósági tagokra vonatkozó adatok elégtelensége
miatt kapta a büntetést, mert nem tudta kitöl-
teni, hogy az igazgatósági tagok hol és mikor
születtek, milyen iskolai szakképzettségük van.
Ezeket az adatokat a gyár nem tudta 24 óra alatt
beszerezni a törvény végrehajtási utasítása után.
A gyáriparosok beadványa fel is teszi a kérdést,
hogy a minisztériumnak kereken hat hónapra volt
szüksége, amíg a végrehajtási utasítást elkészít-
tette, miért követelte meg a vállalatoktól, ame-
lyeknek mégsem ez a főfeladatuk, hogy 24 óra
alatt tegyenek eleget a benne foglalt követelmé-
nyeknek, holott azokról egy nappal előbb még fo-
galmuk sem volt?

De még nem is panaszkodhatnak olyan na-
gyon azok a vállalatok, amelyek a nyilvános meg-

Increderea permanentă a maselor trebuie să
determine și increderea celorlalți factori, cărora
națiunea și-a încredințat soarta sa, deci trebuie
să determine o statornice în guvernare, fără de
care nimic nu se poate crea.

Mijloacele financiare pot fi găsite. Dealt-
fel partea cea mai importantă a planului trebuie
să fie tocmai desemnarea acestor mijloace.

O impunere mai puternică a veniturilor ma-
ri, o preluare procentuală și progresivă de capi-
tal, munca obligatorie pentru orice cetățean sau

cetățeană, cari nu face serviciul militar, re-
curgerea la rezervele de aur al Băncii Națio-
nale — cari dorm inactive în pivnițele sale —
istă numai câteva din mijloacele, cari fac posi-
bilă opera de investițiuni și de organizare eco-
nomică productivă a țării.

Dacă întreaga țară ar deveni conștientă,
înfăptuirea întregii economii de plan ar deveni
imediat posibilă. Așteptăm doar curajul acelor
conducători, cari să știe să dea semnalul de por-
nire și să ia cu mână fermă cârma.

róvással meguszták. Mint ismeretes, voltak cégek, amelyekre tiamillió lejig terjedő pénzbírságot róttak ki egyszerű értesítéssel, indoklás és hivatalos lapban aló közzététel nélkül. Annak illusztrálására, hogy a bírságok kiróvása milyen módon történt, az UGIR beadványa felemlíti a baia-mareai Phönix kénsavgyár esetét. A vállalatnak még az impériumválasztás óta van egy mérnöke, aki csak tavaly kapta meg a román állampolgárságot és így 1934-ig a külföldiek között szerepelt. A benyújtott kimutatásban természetesen a mérnököt már mint román állampolgárt szerepeltette a gyár. A minisztérium a legcsekélyebb érdeklődés, vagy kivizsgálás nélkül, egyszerűen megállapította, hogy a Phönix bevallása ellentétben van a multbeli adatokkal, tehát családi kísérletet követett el és meg akarta tévesztetni a hatóságokat, ami miatt 200 ezer lejes bírsággal sújtották.

Mindezeknek a kirívóbb eseteknek a felsorolása után az UGIR beadványa leszögezi, hogy a sok panasz nem természetes következménye a törvénynek, amellyel a gyárpar még meg tudna békélni, hanem a végrehajtási utasítás rendelkezéseinek az eredménye és még inkább annak a zaklató szellemnek köszönhető, amellyel ezeket a rendelkezéseket végrehajtják. És ezt az állítást az UGIR tényekkel is alátámasztja. A törvény első szakasza kimondja például, hogy a román állampolgár alkalmazottak száma legalább 80 százalékot kell kitegyen a vállalatok mindenféle kategóriájú alkalmazottaiból. A törvény öt kategóriába osztja az alkalmazottakat, viszont a végrehajtási utasítás úgy alkotta meg az öt osztályt, hogy igen sok vállalat teljesen képtelen eleget tenni az előírásoknak. Vannak például középnyagyságu és idegen tőkével dolgozó vállalatok, amelyeknek csak egy igazgatójuk van, aki a külföldi tőkét képviseli. Több igazgatóra nincs is szüksége a vállalatnak, mert az igazgató mellett több cégigazgató és vezető tisztviselő viszi az ügyeket. Csakhogy a végrehajtási utasítás ezeket nem ismeri el vezető tisztviselőnek, illetve külön kategóriába osztja őket és így az egyetlen igazgató van a legmagasabb kategóriában, ahol a törvény betűje szerint csak 20 százalék külföldi állampolgárnak szabad lennie. Az ilyen vállalat tehát csak úgy alkalmazkodhatna a végrehajtási utasításhoz, hogy az egy külföldi igazgató mellé legalább 4 román állampolgárságu igazgatót alkalmazna, hogy a külföldi igazgató 20 százalékát tegye ki a felsőbb adminisztrációs személyzetnek. Négy új igazgatót azonban egy kisebb vállalat nem bír el.

Külön fejezetet szentel az UGIR beadványa az alkalmazottak nemzetiiségi hovatartozásának. Figyelmen kívül hagyva azt, hogy a törvényben nincs szó erről és hogy végrehajtási utasítással semmi esetre sem lehet olyan alapelveket és intézkedéseket fogantatni, amelyek a törvényben nincsenek benne, az UGIR külön memorandumban is tudomására hozta már régebben a minisztériumnak, hogy ennek a rendelkezésnek rendkívül komoly nehézségekre ütközik a végrehajtása. Elsősorban is a munkaadók nem vállalhatják a felelősséget ennek a rovatnak a kitöltéséért, mert semmiféle megbízható kritérium nincs valamennyi alkalmazott nemzetiiségének megállapítására. Következésképpen ezt az adatot az alkalmazottak bevallása alapján és azok felelősségére kellene beírni a kimutatásba. De igen sok esetben maga az alkalmazott sincs abban a helyzetben, hogy pontosan meghatározza nemzetiiségi hovatartozandóságát. Ugy a régi királyságban, mint az új területeken elég gyakori a különböző néptörzshöz tartozó személyek összeházasodása, aminek következtében ezek lezármazottai legfeljebb vegyes nemzetiiségűeknek vallhatják magukat. Hasonlóképpen sok olyan román állampolgár van, aki a neve után idegen néptörzshöz tartozna, de már nemzedékek óta itt él Romániában és nevelésük, valamint érzelmeik révén románoknak tekintik magukat, viszont a minisztérium utasításai szerint németeknek, cseheknek, örményeknek, görögöknek, lengyeleknek, stb. kellene vallaniuk magukat. Mindezekre a kérdésekre való tekintettel az UGIR ismételtén kéri a minisztériumot, állapítsa meg, hogy milyen kritérium alapján kell az alkalmazottak nemzetiiségét meghatározni, annál is inkább, mert e rovat ki nem töltését a törvény szabotálásának tekintik.

Befejezésül az UGIR beadványa ismét leszögezi, hogy nem tudnak megfelelő kifejezést adni csodálkozásuknak amiatt, hogy a törvényből állandó zaklatási eszközöket csináltak a nagy és kisiparosok ellen.

Megalakítják Budapesten a világ második borbély- és fodrász múzeumát

Most ötven éve, hogy ipartestületbe tömörültek a budapesti borbélyok és fodrászok, akik nagyon előkelő mesteremberek voltak; annakidején mellékfoglalkozással is büszkélkedhettek: felsőretek voltak, azaz sebészek. Feleszázaddal ezelőtt szívesebben mentek az emberek fogat huzatni, eret vágni, vért vétetni a borbélyhoz, mint a doktorhoz. A borbély- és fodrászmesterek azért már akkor is erre a meserségükre voltak a legbüszkébbek és önértéssel akasztották ki boltjuk fölé címerüket, a sárga réztányért, amelyről már Petőfi is írt:

*„Fütyül a szél, táncol a tányér
A borbélyműhelyek előtt...”*

A Budapesti Borbély-, Fodrász- és Paróka-készítő Ipartestület elnökének, Eckert Bálintnak és Breitfeld Alajosnak indítványára elhatározták most a budapesti borbélyok, hogy a jubileum alkalmából

bécsi mintára megalkotják a világ második borbély- és fodrász múzeumát.

Az ipartestület Csengery uccai székházában már gyűjtik a leendő múzeum kincseit. Az ipartestület vesérei büszkén mutatják meg egy üveg-szekrény tartalmát. Hajból készült óraláncok, karkötők, fülbevalók kerülnek elő a szekrényből. Valamikor nagy divat volt emléktárgyakat készíteni hajból. Amikor háboruba ment a hős vitéz, saját hajából készült „ékszer” nyújtott át emlékül jegyesének, amit az talizmánként viselt. A hadba vonuló pedig menyasszonyának hajából készült görüt huzott ujjára és szilárdan hitt abban, hogy ez megvédi a puskagolyóktól...

A régi borbélyokban sok volt a művészi hajlam. Szép művirágcsokrokat fabrikáltak egy-egy levágott hajcsomóból. Az üveg-szekrény anyagából különösen érdekes egy kis kézitűkór, amihez hajból készült láncocská fűzi a táncrendet. Közel félszázados ez a kis műtárgy: a főváros fodrászainak első báljára készültek ilyen táncrendek. Előkerül egy kis magyar címer is, amit szénfekete hajból készített egy ambiciózus fodrász.

Petőfi Sándort, aki a borbélytányért megénekelte, úgy látszik, nagyon tisztelték a fodrászok. Az ipartestület termében látunk egy képet: lovon vágató csikóst ábrázol. És a nyalka lovas em más, mint Petőfi Sándor. Az egész képcske különböző színű női és férfihajból készült, amit szárlanként ragasztott vászonlapra egy régi művész-lelkű borbély.

Egy másik kép nemrég készült a fodrászok jubiláris bálján. Ezen megörökítették azt a fölvo-nulást, amit pesti fodrászmesterek feleségei és lányai rendeztek, hogy bemutassák különböző korok frizurádivatjait. Ögörög frizurától Mária Antoinette-fejdiszég, rokokótól és empiretől bubi-és etonfrizuráig minden hajviselet-divat felvonul itt. A létesítendő múzeum azonban szemléltetőbben fogja bemutatni a frizuradivatot: az ország első paróka-készítői alkotják meg a múzeum számára a régi hajviseleteket.

A paróka-készítők különben is szállítanak néhány érdekes emléktárgyat: nagy magyar színésznők diadalmas előadásokon viselt parókait, amelyeket Blaha Lujza, Pálmai Ilka, Kürty Klára viselt az aranyifjúság tapsviharai között...

A kiállításnak érdekes része lesz az, amely elmúlt idők borbélyainak műszereit mutatja be. Művészen cizellált, de már életlen beretvákon és a régi szappanózó-tálokon kívül foghúzófogók és érvágó-kések is kerülnek a fodrászmúzeum vitrinjeibe. Egy pesti borbélymester a múzeumnak ajándékozta féltett kincsét, egy többszáz éves mór beretvát is. A múzeum rendezői most akciót indítottak, hogy megszerezzék a borbélyszerszámokat a kiállítás számára, amelyekkel régi kartársaik uralkodók és más nagy emberek szakállát beretválták le.

A múzeumba kerül majd az egyik legrégebb magyarországi borbélyegyesület, a pozsonyi fodrász-céh százévesnél is régibb számlakönyve is. A mai borbélymesterek bizonyára szomorúan fognak lapozgatni ebben a kötetben, amelyből kiderül, hogy milyen sok pénzt költöttek a régi parókára, hajdiszre és beretválkozásra.

Dicsőímnusz minden kartell mellett

Dinu Bratianu nagy beszéde a tulajdonát képező letéal papirgyár ötven éves jubileumán.

A Bacau közelében lévő Letea-i papirgyár most ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát, melyet az tett nevezetessé, hogy az iparvállalat legnagyobb részvényese és tulajdonosa maga a liberális párt elnöke, Dinu Bratianu. A jubileumi ünnepség fényes keretek között folyt le s azon Dinu Bratianu pártelnökön kívül Inculet, Manolescu-Strunga, Cancicov miniszterek, Dimitrescu bankkormányzó, Leonte Moldoveanu, a szenátus elnöke, Tancred Constantinescu, Slavecu, Bébe Bratianu is megjelentek.

Az ünnepség keretében Dinu Bratianu nagy beszédet tartott, melyben

nemcsak a papirkartell, de általában minden kartell fenntartásának szükségét hangsúlyozta

és ezt azzal indokolta, hogy csak így lehet leszorítani az árakat. A Curentul következő megjegyzést fűzi a liberális párt elnökének szavaihoz:

— Dinu Bratianu megfelelő cinizmussal és az öregség érzéketlenségével elfeledte, hogy a papiripar milyen magas kulturális hivatást tölt be egy analfabéta országban. Angelescu dr. közoktatásiügyi miniszter két ízben is rámutatott arra az elmúlt héten, hogy a könyvtérjesztésnek és a tömeges nevelésnek a papíráruk magassága és a papirgyáraknak nyújtott protekció az akadály.

Dinu Bratianu azonban vak és süket maradt. Az ő szemében a gyárüzem virágzása a kulturális fölényről is fontosabb. Ugy itél meg

pártelnöki minőségében ezt a kérdést, mintha egy afrikai, vagy ázsiai tartományban volna, honnan a gyapottermelés javulását jelentik anélkül, hogy a bennszülöttek életével törődnének. Ugy harcol a tömegek kulturális érdekeiért, mint az adósokéért, midőn a bankokat védte meg a valóságban a konverzióval.

— Írók, olvasók, tanítók, tekintetek az aranybörzsa, amely 50 év után érett korba lépett! — fejezi be cikkét a Curentul.

A Bucuresti-i lapok általában hűvösen foglalkoznak a Letea-i jubileummal. Megállapítják, hogy a gyár annyi erdőt kapott potom áron a kincstári tartalékokból, hogy nem képes kitermelni. És mégis igen magasan tartja a papírárkakat.

Az angol király számára elkészült a világ legnagyobb személyautója.

A Daimler gyár elkészítette és leszállította az angol királynak a világ legnagyobb magánautóját. A ragyogó kivitelű luxus gépkocsi öt és fél méter hosszú, 12 hely van rajta és motorja 49 lóerős.

NE SIENSENEK, HÖLGYEIM

A híres professzor, aki szokimondó modorról is nevezetes, a fokföldi négerrek tulhajtott nemzeti életéről tart előadást. Ugy látszik, kissé esztelen is túlságosan naturalisztikus volt, mert két nőhallgató feldúlt és meglehetősen hangos léptekkel kifelé indult a tereméből. A professzor észre vette őket és utánuk szölt:

— Ne siessenek úgy, hölgyeim. A legközelebbi hajó Fokföldre csak két hét múlva indul.

Convocare.

Am onoare a invita membrii „Reuniunii Civile de Binefacere din Arad” la

**adunarea generală
extraordinară**

care va avea loc la 8 Iunie 1935 orele 9 seara în sala de lectură a Caminului Industriaşilor din Arad, Str. Bratianu 18.

Intrucât cu această ocazie membrii nu se vor prezenta în număr suficient pentru a putea decide, adunarea generală extraordinară se va ţine la 15 Iunie, c. orele 9 seara, în acelaş loc şi cu ordinea de zi identică, fără considerare la numărul celor prezenţi.

Ordinea de zi:

1. Deschidere prezidenţială, desemnarea verificatorilor.
 2. Complectarea statutelor.
 3. Inchiderea adunării generale.
- Arad, la 29 Maiu 1935.

Cu stimă:

(ss) **VULCU MAXIM**

Preşedintele Reuniunii.

Meghívó.

Az „Aradi Polgári Jótékony Egyesület” tagjait van szerencsém az 1935. évi június hó 8-án este 9 órakor az Iparos Otthon, Sr. Bratianu 18. emeleti olvasótermében megtartandó ez uton is tisztelettel meghívni.

rendkívüli közgyűlésre

Amennyiben ez alkalommal a tagok határozatképes számban nem jelennek meg, úgy a rendkívüli közgyűlés f. év június 15-én este 9 órakor, ugyanazon helyen és ugyanazon tárgysorozattal meg fog tartatni, tekintet nélkül a megjelentek számára.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó, jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.
 2. Alapszabályok kiegészítése.
 3. A rendkívüli közgyűlés berekesztése.
- Arad, 1935. május hó 29.

Tisztelettel:

VULCU MAXIM s. k.
egyesületi elnök.

1934 április elseje előtti követelések állami bonjaival lehet adóhátralékot fizetni

Bucurestii utasításra kózik az egyes penzügyigazgatóságok, hogy 1934 évi április elseje előtti időből fennmaradt követeléseket az állammal szemben az adóhátralékok törlesztésére lehet kompenzálni.

Az erre vonatkozó kérvényeket azon minisztériumhoz kell benyújtani, amely minisztériummal szemben a követelés fennáll. A kérvényhez mellékelni kell a követelést igazoló okmányt és az illetékes adóhivatal bizonylatát az adóhátralékról. Nyugdíj-követelés egyelőre nem kompenzálható, de reméljük, hogy az erre vonatkozó rendelet is rövidesen megérkezik.

Mindazon követeléseket, amelyeket nem lehet kompenzációval kiegyenlíteni, az állam a második belföldi kölcsön keretében fogja rendezni.

ISTENTELÉN KÖNYV.

A falusi plébános egyik prédikációjában felhívta a híveit, hogy ne tartsanak olyan könyveket, amelyek megzavarják a lelki nyugalmukat, hanem ha ilyen könyvük van, vigyék el neki és ő el fogja azokat égetni.

Még aznap délután megjelenik a plébánián János gazda.

— Ehen a könyv, főtisztelendő uram, — mondja. — De tessék azonnymódon elégetni, mer nagyon háborgatja a lelki nyugalmamat.

— Na, hadd lássam a könyvet! — mondja jóakarattal a plébános. János gazda kivessz a zsebiből egy kis füzetkét.

Az adókönyv volt.

**Miniszteri rendelettel tisztujtó
közgyűlés tartására kötelezték
a timisoarai ipartestületet**

Az ipariügyi minisztérium érvénytelenítette az időközi bizottság kinevezését és az ügyek vezetésével az elsőfoku iparhatóságot bízta meg.

Popovici iparhatósági főnök vette át az ipartestület vezetését

Keddre volt összehívva a timisoarai ipartestület elnöki tanácsának ülése. Ezen az ülésen kellett volna az ügyek vezetését átadni az új, Cioban Lajos tanfelügyelő vezetésé alá kinevezett időközi bizottságnak. Utolsó pillanatig nem lehetett tudni, vajon az átadás meg fog-e történni, vagy nem. Olariu Péter elnök nyíltan kijelentette, hogy

a felosztási miniszteri végzést törvénytelennek tartja, miért is helyét nem fogja átadni.

Másrészt magánértesüléseink szerint Cioban Lajos tanfelügyelő sem mutatott sok kedvet az ügyek átvételére. Miután azonkívül kedden délelőtt volt Comsa Grigorie dr. aradi püspök temetése, melyen mint a városi időközi bizottság tagja, Cioban Lajos részt vett, előrelátható volt, hogy az átadás nem történik meg.

Közben a kulisszák mögött izgatott tárgyalások folytak. Olariu Péter, az ipartestület elnöke és Vulpe István, a munkakamara elnöke találkoztak a megyei prefektúrával arról tárgyaltak, hogyan lehetne a helyzetet megmenteni, illetve az ipartestület kérdéséről az összeség kívánságának megfelelően békés szellemben elintézni. Felmerült az a terv, hogy

a kinevezett időközi bizottság összeállítását oly módon változtatnák meg, hogy annak elnöke Olariu Péter legyen és tagjai részben a régi vezetőség tagjai közül neveztessék ki.

Olariu ezzel a megoldással szemben arra hivatko-

**Fordulat a timisoarai ipartestület
felosztásának ügyében.**

zott, hogy ő mint a régi elnök nem dezavualhatja a régi vezetőséget azért, hogy az időközi bizottság elnökségét elfogadja. Különben is az ipartestület választmányának határozata nélkül semmiféle kötelezettséget nem vállalhat.

Közben forrt az ipartestületi ügy Bucurestiben is. Tudvalevőleg annak idején Table Miklós dr. városi főjegyző mint az ipartestület kormánybiztosa oly jelentést terjesztett fel a minisztériumhoz, hogy a kereskedelmi miniszter távirati utasítást küldött az iparhatóságnak, mint az ipartestület felettes hatóságának, melynek értelmében

felosztatottnak tekinti ugyan a régi vezetőséget, azonban az időközi bizottság kinevezését érvényteleníti, mielőtt az elfoglalta volna hivatalát és az ügyek vezetésével a Biroul Industrial vezetőjét bízta meg, aki köteles azonnal kiírni az ipartestületi választásokat.

Az ipartestület választmánya kedden délelőtt 11 órakor választmányi ülést tartott, amelyen megjelent a városi iparhatóság képviselőiben annak elnöke, Popovici is. Miután felolvasták a kereskedelmi miniszter táviratát, azt

az ipartestület vezetősége egyhangulag tudomásul vette és az ügyek vezetését Popovicinek adta át, aki kiírja és levezeti a választásokat.

A választások megtörténteig a városi iparhatóság és Gajó András ipartestületi titkár intézik a testület folyó ügyeit.

**Érdekes bírósági
döntvények**

Szállítási ügylet esetén az esetben, ha a szállítást pontos határrnap volt megállapítva, az ügyletbe ragaszkodó fél köteles a szállítás napján a másik szerződő felet nyomban értesíteni, különben teljesítést nem követelhet. (Semmitőszék III. S. No. 772—934.)

Telekkönyvi ügyben a kérelem hiányos felszerelése a kérvény elutasítását nem jelentheti. A kérvénynek helyt kell adni és a kiegészítést is el kell rendelni jogkövetkezmények terhével ugyanakkor. Ez a bélyeghiányra is vonatkozik. (Semmitőszék S. I. No. 59—394.)

A bíróság illetékességére nézve irányadó szabály: „Locus regit actum”. Ez a jogszabály érvényes az erdélyi és okiráltságbeli cégek között létrejött szerződések illetőségi kikötéseire nézve is. (Itélőtábla Targu-Mures No. 490—931.)

**Nem románosíthajták nevüket
a „stráinek”.**

Érdekes ügy foglalkoztatja a Bucuresti-i jogászköröket. Deutsch Ernő, a „Socomet” cég-jegyzője kérvényt adott be illetékes helyen, hogy nevét a románosan hangzó „Doiciu”-val kicserélje. A névváltoztatásra vonatkozó törvény rendelkezése szerint véleményadás céljából az Ifjov-i ügyészséghez tették át a kérelmet, mely ennek teljesítését ellenezte. Az ügyészség határozatának indoka az, hogy Deutsch osztrák állampolgár és így a nemzeti munka védelméről szóló törvény intézkedéseit akarja kijátszani a névcserével.

IN PREAJMA VACANTEI.

— Bagăți mințile în cap. Lasă-te de prostii. În timpul vacanței să înveți ca să ții lecțiile. Fi cuminte.

— Asemenca, domnule profesor.

Autóvezetés mint iskolai tantárgy.

Mivel az Egyesült Államokban tudvalevőleg nagyra elterjedt a gépkocsi, sok a gépkocsi okozta szerencsétlenség és baleset is. A múlt évben 36.132 halottja és 1.234.000 sebesültje volt a gépkocsinak. Ez a balesetekkel járó gazdasági kár legalább 250 millió dollár. A halállal végződő baleseteknek egyharmadát huszonkét évnél fiatalabb gépkocsivezetők okozták. Ez a szembetűnő körülmény arra indította New York és New Jersey hatóságait, hogy a középiskolák felső osztályaiban megváltoztassák a tantervet és a latin helyett új tantárgynak a driving (gépkocsivezetés) szerepel. A növendékeket alaposan megtanítják a gépkocsi és motor szerkezetének ismeretére, elsősorban azonban a kocsik gondozására és kormányzására. Az illető iskolák az oktatás céljára egyenként tíz-tizenöt régebb mintájú gépkocsit kaptak. Az utolsó évfolyambeli diákok a newyorki sűrű uccal egyenlőben teszik meg a vizsgálati utat és bizonyítványuk megszerzésére jogosítja őket.

KISIGÉNYÜ.

— Cinegéné az Operaház műsorát olvassa az újságban és így szól az urához:

— Samu, menjünk el Francesca da Rimini-be.

— Mbach, — feleli Cinege, — jó lesz nekünk a strandfürdő is.

Jogesetek a kisipar köréből

Veszélyes üzemekben akkor is felelős munkásai balesete esetén a munkaadó, hogyha a balesetet részben a munkás gondatlansága okozta

A felperes munkásnő mint berakólány volt egy nyomda alkalmazottja, tehát nem végzett veszélyes munkát. Napi munkájához tartozott az is, hogyha a hajtósíjja a gépnél lecsuszlik, azt megigazítsa, hogy a munka ne szüneteljen. Egy alkalommal a felperes munkásnő munka közben a nyomógép asztalát tisztogatta, amelyre a kinyomott papírlapokat a gép kihelyezi. Mikor ezt a munkát végezte, oldalt mélyen bele kellett nyulnia a gép belsejébe, hogy ott egy csavart megtisztogasson. Mivel ezt a munkát olyan időben végezte, amikor a gép működésben volt, annak egyik mozgó alkatrésze a munkásnő kezefejéhez ért, azt összeroncolt és a karja felső részén is súlyos zúzódásokat idézett elő.

A munkásnő kártérítési pert indított a tulajdonos ellen, előadva, hogy az általa végzett munka veszélyes üzemi tevékenység, miért is neki a tulajdonos teljes kártérítési felelősséggel tartozik.

A nyomdatulajdonos a kereset elutasítását kérte. Szerinte a munka, amit a munkásnőnek végeznie kellett, nem veszélyes természetű és különben is az alkalmazott gondatlan volt, teljesen járatlan az általa végzett munkában és a baleset saját hibája folytán állt elő. Ő, mint a munkásnő munkaadója, megadta a kellő utasításokat, hogy hogyan lehet a géppel veszély nélkül dolgozni és így az ügyben semminemű felelősség nem terheli.

A bíróság teljes egészében a felperes munkásnőnek adott igazat. Megállapította, hogy egy gép hajtósíjja, mint a papírfelgő asztal kezelője a lány munkakörébe tartozott és a baleset rendes napi munkája közben érte. A tulajdonosnak tudnia kellett, hogy a lány még gyakorlatlan munkásnő és erőteljesebb ellenőrzésben kellett volna részesítenie. Nem volt elég, hogy elmagyarázza neki, hogyan végzendő el a munka.

A fenti indokok alapján a bíróság a felperes munkásnőnek teljes összegében megítélte az előírás szerinti kártérítési összeget.

A néhai munkaadó által ki nem fizetett bérek nem peresíthetők a munkabírósnál, hanem csak rendes bíróságnál

A timișoarai munkabírósnak 61—935. számú elvi döntése,

Az alábbi jogesetben szereplő felperes alkalmazott munkabérvetelés címén keresetet indított néhai munkaadója örökösei ellen azon a címen, hogy azok a felperes elhunyt munkaadójának egész vagyonát örökölték. Előadta a keresetében a felperes munkás, hogy a kereset beadása előtt kérte az örökösektől a neki járó illetmények kifizetését, de azok azt megtagadták, kijelentve, hogy nem tudják, hogyan rendeződött az évek folyamán az alkalmazott szabadságideje és különben is, — mondták, — tudomásuk szerint az elhunyt pontosan kifizette alkalmazottai illetményeit.

Felperes munkás a pert a munkaügyi bíróság előtt indította meg. Kérte a örökösök elmarasztalását, igazolva, hogy összes követeléseai teljesen fennállanak.

A néhai munkaadó örökösei azon a címen kérték a kereset elutasítását, hogy a munkaügyi bíróság hatásköre az ilyen természetű ügyekre nem terjed ki, tehát nem jogosult döntést hozni ebben a perben.

A munkaügyi törvény értelmében a munkaadó örökösei és az elhunyt munkaadó volt alkalmazottai között nincsen meg az a jogviszony, amit a vonatkozó törvény előír. Az örökös és az alkalmazott között a jogviszony nem szolgálati viszony, hanem azon körülményen alapszik, hogy az örökös az örökhagyó tartozásaiért örökös m

Butorozott szoba után sem szedhető külön illeték, hogyha a szobát maga a háztulajdonos adja ki

Az oradeai törvényszék elvi döntése megállapította, hogy semmiféle jogcímen nem adózatható meg kétszeresen ugyanaz a jövedelem

Közismert, hogy a városi tanács által alkotott szabályrendelet alapján a butorozott szobákért 15 százalékos városi illeték fizetendő. Egyik oradeai háztulajdonosra is kivetettek illetéket ilyen címen. Tekintve, hogy több butorozott szobáról is szó volt, a kiróvás lényegesebb összeget tett ki. A kivetés ellen a háztulajdonos ügyvédje felebbezést jelentett be és a felebbezési tárgyaláson előadta, hogy a butorozott szobák után csak abban az esetben szedhető a törvény szerint illeték, ha azt a főbérlet albérlébe adja ki. Nem köteles azonban ilyen taxát fizetni a háztulajdonos még akkor sem, ha egy lakást, vagy lakrészt butorozva ad is ki, mert ilyen esetben is főbérletéről van szó, amely után a háztulajdonos bér

jövedelmi adót fizet és így kétszeresen nem terhelhető meg.

Az ügyvéd érvelését a járásbíró elnöklete alatt működő felebbezési bizottság is helyesnek találta és mentesítette a háztulajdonost a butorozott szobák utáni taxafizetések alól.

A város azonban nem volt megelégedve a határozattal, miért is a törvényszékhez fordult, kérve, hogy változtassák meg ezt a határozatot.

A törvényszék hosszú és alapos megfontolások után elutasította a várost és kimondotta, hogy az ügyvéd érvei teljesen helytállóak, így a városnak nincs joga taxát szedni a háztulajdonosoktól, még akkor sem, ha egy lakást vagy egy lakrészt butorozva is ad ki.

Május 9-től kezdődőleg lépett életbe a cement új maximális ára

A cement maximálási árát, amint már jelentettük, a kereskedelmi és iparügyi miniszter felemelte. Erre vonatkozólag Manolescu-Strunga kereskedelmi és iparügyi miniszter a következő rendeletet adta ki:

Ez év május 9-től kezdődőleg a Portland-cement ára 2400 lejjele alacsonyabb, mint az 1934. évi árak, amelyeket a cementgyárak jelöltek meg. A cement eladási ára 1935. május 9-től kezdődőleg 13.600—15.900 lej loco gyár, vagonba rakva, aszerint, hogy milyen városba szál

litják azt. Ehez hozzászámítandók a csomagolás, a bélyeg, a fogyasztási illeték és a forgalmi adó. A fogyasztási illetékből 600 lej a cementgyárak vállaltak magukra.

A cement detail eladási árát később fogja megállapítani a minisztérium.

Ertesüléseink szerint, a kereskedelmi miniszter interveniált a CFR vezérigazgatóságánál, hogy a 300 kilométernél hosszabb útvonalra 1500 lejjele szállítsa le a fuvardíjat.

Pénz nélkül indult és az első év folyamán mégis 353 ezer lejt fizetett ki tagjainak egy székelyföldi szövetkezet

Alig egy éve, hogy néhány lelkes ember kezdeményezésére megalakult Ag-Săcuesc-en a Kézdi Altaianos Termelő és Értékesítő Szövetkezet. Az indulásnál csak egy pár ember neki-buzdulása volt az egész szövetkezet, habár a vidéken rendszeresen bevezetett ismeretterjesztő előadások a szövetkezeti eszme hirdetői és terjesztői már évek óta. De az a száz és egynéhány összeverődött tag is inkább csak a vezetők személyi és anyagi fedezetében bízott, mert a falusi emberek jóindulatával — főleg a multban — sok visszaélés történt a szövetkezetek neve alatt. A termelés és értékesítés minden ágát magához ölelő új szövetkezet tehát a bizalomkeltés és bedolgozás első évében csak a tej értékesítését és feldolgozását vette fel programjába. A vidék tejfőlöslégét szedte össze és dolgozta fel. Sainte ki-zárólag csak az a tej jött be a szövetkezetbe, amit másképp a gazdák értékesíteni nem tudtak. Nyolc hónap alatt 353.601 lejt fizettek ki a gazdákknak ezért a tejért. A szövetkezet a tej nagyrészt vajnak dolgozva vitte piacra. Bucurestiben jelenleg a „kézdi-vaj” a legkeresettebb.

A szövetkezet vasárnap (19-én) tartott közgyűlésén elhatározta, hogy működési terét az idén a speciális székely turó (kászu turó) készítésére, valamint a baromfi és tojás értékesítésére is kiterjeszti. És remélni lehet, hogy jövőben a gabona és fa értékesítését is felveheti programjába.

nőségében felelősséggel tartozik. Az alkalmazott követelése tehát hagyatéki teher és az ilyen peres ügylet elintézésénél nem vehető igénybe a munkaügyi törvény alapján ítélkező munkaügyi bíróság. Ez a törvény ugyanis csak a munkaadó és a munkás között fennálló jogviszonyból keletkezett vitás kérdések elintézését utalta a munkaügyi bíróság hatásköre alá.

Ami az egyszerű földmívesek számára nem volt lehetetlen, bizonyára lehetséges volna iparos viszonylatban is. Sokat hallunk a Székelyföldről iparosok szövetkezeti mozgalmairól, de keveset arról, hogy ezek a mozgalmak eredményt is hoztak. Pedig itt volna a legfőbb ideje, hogy az iparosok is nekibátorodjanak és megalkossák a kisemberek boldogulásának legcélravezetőbb eszközeit, az iparosszövetkezeteket.

Negyedmilliárd leire rug az új házakra kivetett adó.

A pénzügyminiszter rendelete szerint május 31-ig be kell fejezni az új házak adózási munkálatait az országban. Az ebből eredő bevételt 250 millió lejre becsülik a terv szerint ezt az összeget hadfelszerelésre fogják fordítani. Hivatalos jelentés szerint egyedül Bucuresti 125 millióval szerepel az új épületek adózáására vonatkozó kimutatásokban.

FURCSA SZOKÁSOK.

Egy külföldi ur, aki néhány hétig Budapesten tartózkodott, haza érkezve a következőket mesélte otthon a barátainak:

— Igen furcsa szokásokat tapasztaltam a magyaroknál. Vacsora közben összeütik a poharakat és a pohár nem törik el. Vacsora után kezdet fognak és elbucsuznak, de nem mennek el. Ha aztán végül mégis elmennek, a sötét mellékhelyiségben össze-vissza keresik a szobalányt és megízélik neki a vacsorát.

A timișoarai munkabírósnak a fenti jogesetben 61—935. szám alatt hozott döntéssel a munkaügyi törvény (jurisdictia muncii) első és nyolcadik szakaszainak alapján elutasította felperes alkalmazott keresetét, megállapítva, hogy az ügyben csak a rendes bíróság hivatott eljárni.

Közlő: KELE SANDOR dr.

A játékos cement

Írta: ZIMA TIBOR.

A cement játszik velünk. Elbujik ismeretlen utok között raktárakba, mások parancsára előjön, de ekkor már drágább, mint volt előbb. Bujócskát játszik. Valahol, valamilyen irodában egy kéz papírra vet néhány sort, mire megáll minden építkezés, mert nincsen cement. Ugyanez a kéz ismét ír néhány sort a papírosra, mire megint megindul az építkezés, mert van már cement. Így folyik a játék a cementtel és a páncélszekrényekben nagásra duzzadnak a bankjegyek. A kartell gyűjti a pénzt, mert a kartell mindenható natalom és tetszése szerint tömi meg trezorjait milliókkal.

Tudjuk, hogy a cement korunk egyik legfontosabb anyaga. Olyan fontos, mint a vas, üveg vagy kő. Nem lehetünk el nélküle. Aki házat akar építeni, annak szükség van cementre, ha két folyó partját hiddal kötő össze, nem nélkülözhetik a cementet, csatornázáshoz, földalatti alapozáshoz, földfeletti magasépítkezéshez cementet használnak. Ez a szürke finom por ugyanugy kell, mint az a fehér finom por, amiből kenyert sütnék. Elsőrendű nyersanyag. A technika fejlődése teremtette meg és ha egyszerre végleg eltűnik, megállna minden, pótolhatatlan veszteség szakadna rá.

A finom szürke porral a legszemérméletlenebb árdragítás folyik. A cement kartell külön állam az államban. Szembeszáll törvénnyel, miniszterrel, közvéleménnyel erkölcsi felfogással, szembeszáll mindennel és mindenivel a profitért. A cementkartell tudja, hogy anyagát nem nélkülözhetik és nem pótolhatják, ezért olyan árat szab meg, amilyent akar. Nincsen tekintettel semmire. Hiába kérlelik, hogy adja olcsóbban az árut, mert ezzel előmozdítja az építkezést és sok ezer munkanélkülit juttat kenyérhez, hiába figyelmeztetik, hogy nemzetgazdasági érdek az olcsósági folyamat elősegítése, hiába fenyegetik, hogy rendszabályokat léptetnek életbe ellene, ilyen érvek nem használnak. A cementkartell félelmetes hatalom, amely pénzt akar, egyre több pénzt akar és ha nem kapja meg a pénzt, nem ad árut. Hogy megáll az építkezés, hogy tizezrek kerülnek az utcára, hogy makacssága más anyagok megdrágulását vonja maga után, mindez nem számít. Csak a profit számít.

A belga, jugoszláv és lengyel cement ára vagononként 4—5000 lei. A román cementé 20.000 lei.

Manolescu-Strunga miniszter megüzente a harcot a kartelleknek és eltökélt szándéka, hogy megszünteti ezt a közgazdasági rémuralmat, azonban a milliárdok hegyén ülők erősen érzik magukat és felveszik a harcot. A cement ára ma még mindig 20.000 lei, ugyanakkor, amikor a szomszéd országokban 4000 lei. Ez mindent megmond. Ehhez nem is kell magyarázat. A kartell vagononként 12—14.000 lei hasznót keres, ugyanakkor, amikor a külföldi gyárak megelégednek 1000—1500 leivel.

Aranyhegyen ül a cementkartell. A szürke porból sárga arany por jön vissza. A cementkartell, ez a szemérméletlen és lelkiismeretlen társaság tovább is uralkodik, amíg az ország felháborodott közvéleménye széjjel nem robbantja, szabaddá nem teszi a legfontosabb nyersanyag forgalmát.

TROMF.

— Tegnap a papám lefénképezte magát...
— Az semmi. Az enyémről nyilvánomatot vettek föl.

SCHOTTISCHE SPARSAMKEIT.

Mo Marsden schickt seine Frau und seinen Sohn aufs Land. Er begleitet die beiden zur Bahn und gibt ihnen noch allerlei gute Ratschläge. „Und noch etwas Mary!“ ruft er seiner Frau noch zu, „wenn die Landschaft nicht schön ist, dann nimm Tommy die Brille ab!“

Kötelesek figyelembe venni a jogérvényes üzleti könyveket az adókető bizottságok

Az idel adómegállapításnak mindenképpen az üzleti könyvek alapján kell megtörténnie.

Akinek nem vették figyelembe az üzleti könyveit, — telebbezzon!

Rövidesen megkezdődnek a kivetett adók elleni fellebbezési tárgyalások. Ebből az alkalomból a bucarestii kereskedelmi és iparkamara összehívta a különböző adókatégoriák képviselőit. A gyűlésen kiderült, hogy sok helyen a kereskedelmi és iparkamarák megbízottai sokkal inkább a kincstár érdekeit tartották szem előtt, mint az adózókat.

Behatóan foglalkozott a gyűlés azokkal az adóketésekkel, ahol az elsőfoku bizottság becsülés alapján állapította meg a megadóztatás alá eső jövedelmet és nem vette figyelembe az üzleti könyveket. Leszegezte a gyűlés, hogy az adómegállapításnak mindenképpen az üzleti könyvek alapján kell történnie és a felebbezési bizottságoknak nincs joguk a könyvek szerinti megadóztatást elutasítani, mert a pénzügyminisztérium

ebben az évben úgy intézkedett, hogy a felszámolási adótárgyalás a kincstár szakértői nélkül történjen

és így minden olyan határozat, amellyel a bizottság visszautasítaná az adózó fél üzleti könyveinek figyelembe vételét, közigazgatási úton megsemmisíthető.

Az egyenesadótörvény 39-ik szakasza kimondja ugyanis, hogy a felszámolási tárgyaláson az üzleti könyveket csakis írásos indokolással lehet visszautasítani, még pedig a kincstári szakértő előzetes véleménye alapján. Miután ebben az évben a pénzügyminisztérium nem nevezett ki szakértőket, azok nem is adhatnak véleményt az adózók üzleti könyveiről és így azokat okvetlenül figyelembe kell venni.

A kisipar baja az ipari szabadság volt...

Balla Antal hiriapíró, a kiváló modern történettudós, a Magyar Szemle Társaság kiadásában megjelent értékes és érdekes könyvben írta meg a legújabb kor gazdaságtörténetét. Ebből vesszük ki az utóbbi érdekes részletet, amely a kisiparosra vonatkozik.

Az ipar szabadsága a régi Magyarországon már az abszolutizmus alatt az 1859 december 20-iki pátenssal életbe lépett. A magyar kormány az 1872 VII. tc-vel végleg megszüntette a céheket. Az iparszabadság elve megfelelt a szabadelvűség követelményeinek,

a kisiparnak azonban, amely kis tőkével dolgozott a szűk keretek között mozgott, egyáltalában nem kedvezett.

Ezek az elvek azonban a levegőben voltak és az iparszabadság elven áll az 1884-i ipartörvény is, amely az iparegyesületeket létesítette. A nagyobbarányu állami iparfejlesztés és pártolás 1881-ben kezdődött és azóta folyton fokozódott. Ennek mélyreható bírálatára nincs helyünk, mindössze arra a megjegyzésre szorítkozunk, hogy

a felülről irányított iparfejlesztés, ámbár sok tekintetben igazoltnak látszik, nem bírta ki a szigorú és igazságos kritikát.

A magyar ipar egész története küzdelem a saját létéért. Fel kellett vennie a versenyt az osztrák iparral, amelynek multja századokra, a XVII. század végéig nyúlik vissza, sőt meg kellett küzdenie a német versennyel is. Az eredmény azok mellett az árnyoldalak mellett, melyekről az imént megemlékeztünk, számottevő.

Az alapítási láz kétségkívül meg volt. De a régi Magyarország ebben a tekintetben is különbözik a külföldtől, ahol a nagyvállalatok legnagyobbraest, egyéni, jellegűek. Amerika világraszóló nagy vállalatai mind egy-egy nagy ipari szervező vagy feltaláló nevéhez fűződnek, a németek és angolok is nagyrészen. Nálunk kevés kivétellel, mint a Ganz-gyár, vagy a Hagenmacher és a Dréher-féle sörgyárak, a vállalatok nagyrészt bankok alapításai. Vagy ha nem azok, később kerülnek bankkézbe. Az ipari fejlődésben elmaradt Magyarország, amely átugrotta a korai kapitalizmust, átmenet nélkül tért át olyan formákra, amelyeknél a kezdeményezés bankoktól vagy pénzintézetektől származik. Ez az értelemszerű mód, amelyet Ford annyit és nem ok nélkül hibáztat. A haszon — szerinte — sok közvetlenül termelő tényező osztozik és a termelvények hozadékának legnagyobb része az abban közvetlenül részt nem vevő bankoké.

Miért magasak az élesztőárak?

A gyárak üzembeszűntetésével fenyegetőznek, mert a magas árak mellett se tudnak prosperálni.

Élesztőiparunk már hónapok óta egyik legnagyobb válságát éli. Mig egyik oldalról késhyig menő verseny rája, másrésztől az új adóterhek nyomása alatt roskadozik.

Az élesztő napi ára 36—40 lej körül mozog, amiből 28 lej a fiskus, 4—6 lej fuvar költség, úgyhogy más rezi és előállítási költségre alig marad 2—10 lej.

Természetesen ilyen körülmények között gondolni sem lehet a helyzet huzamosabb fentartására. A gyárosok arra gondolnak, hogy teljesen beszűntetik a termelést, ha a kormány nem csökkenti a közterheket.

Hajlandók minimális haszon biztosítása mellett az árak maximalálásába is belemenni és pedig nem a mai árak emelését kérik, hanem az adók redukálását, ami nem sértene a közönség érdekeit.

FELTUNEST KELTENE.

Proccné új kalapot próbál. A masamód el van ragadtatva.

— Gyönyörű, nagyságos asszony, mintha egyenesen az édes arcoskájához tervezték volna.

— Tényleg olyan jól áll?

— Szenzációsan, nagyságos asszony. Ha nem venne fel semmit, csak ezt a kalapot, akkor is óriási feltűnést keltene.

Fekete husvágók garazdálkodnak a Székelyföldön.

Mercurea-ciuchból jelentik: A ghimesvölgyi mészárosok azzal a panasszal fordultak a helyi ipartestület vezetőségéhez, hogy a ghimesi községekben minden házban húst vágnak és a lakosok kikértik a hatósági egészségügyi ellenőrzést és illetékfizetést.

Eltekintve attól, hogy a fekete husvágás súlyos fertőzéseket okozhat, a hivatásos és ipar-engedéllyel rendelkező mészárosok egzisztenciáját is megtámadja.

A BETEGSÉG OKA.

Papucs ur elmegy az idegorvoshoz. A felesége is elkíséri és kint vár rá a várószobában. Az orvos megvizsgálja a beteget és így szól:

— Ennek valami krónikus gátlása van, amely minden életörvénnyel megfosztja.

— Persz, — csitítja az orvost Papucs ur. — kint ül a várószobában.

A pénzügyigazgatóságnál láttamoztatni kell a régi forgalmiadó kimutatásokat.

A pénzügyminisztérium május 4-én kelt 34.927. számú rendelete értelmében a folyó évben még használhatók a forgalmi adók régi kimutatásai, de csak abban az esetben, ha az érdekeltek kereskedők és iparosok a régi regisztereket a pénzügyigazgatósággal láttamoztatják.

Minden érdekelt vállalat saját érdekében jár el tehát, ha a régi forgalmiadó kimutatásait a legsürgősebben bemutatja láttamozzás végett az illetékes pénzügyigazgatóságnak.

★

FRAUEN UND PFERDE.

— Ich habe gehört, Fred, du hast gestern beim Rennen auf ein Pferd gesetzt, das so wie ich heisst. Das ist wirklich galant von dir.

— Ja, aber das Pferd hatte ausser dem Namen noch etwas mit dir gemeinsam — es ist viel zu spaet gekommen!

★

Hány bank működik az országban?

A legfelsőbb bankbizottság statisztikai összeállítását készítette arról, hogy hány bank van az egész országban. A kimutatás szerint Erdélyben 329 bank működik és 15.580 lakosra jut átlag egy bank. A Bánság bankjainak száma 140, Bucovinában 88, Besarabiában 77, Dobrudjában 22, Olteniában 68, Moldvában 143 bank van. Legnagyobb a pénzintézetek száma Bucurestiben, ahol 108 bank működik és itt átlag 5740 lélekre jut egy bank.

Az erdélyi bankok alaptőkéje 2 milliárd 129 millió 560 ezer lej tesz ki, a bánsági bankoké 476 millió lej, a bucovinai bankoké 202 millió lej. Az országban összesen 1030 pénzintézet van 9 milliárd 127 millió lej alaptőkével.

★

INTRE COPII.

Ai fost sărutat de vreun domn cu barbă?

— Nu. Dar tu?

— Nici eu.

— Atunci să ne frecăm obrazul cu peria de haine. Să vezi ce bine e!

★

Nagyszabású ünnepségekkel ülik meg a devai ipartestület 50 éves jubileumát.

A 340 tagot számláló devai ipartestület az idén ünnepi fennállásának ötvenedik évfordulóját. A jubileumot egész nap tartó ünnepséggel ülik meg június 14-én. Dél előtt 9 órakor az Iparos Otthonban lesz ünnepi ülés, délután pedig kerti mulatság a Népkerthben. Egyben ipari kiállítást rendeznek, amely az ipar 50 évi fejlődését demonstrálja.

Az előkészítésben már nagyban fáradoznak a vezetőség és a rendezősegi tagok: dr. Hosszu Eugen elnök, Olariu Ioan titkár, Kovács László, Kerepesi János, Metz János, Viski Sándor, Aftergut József, Gregu Stefan, Fekete Matei, Szombathalvy Sándor, Lupas Aurél, Szabó József és még többen.

★

NEM JÖTT ZAVARBA.

Kohn meglátja a szomszédját a társaságban és az egyik nőre mutatva így szól:

— Mit szól ehhez a rémes nőhöz?

— Pardon, — feleli az illető, — az a hölgy az én feleségem.

Kohn nem jön zavarba és így szól:

— Miből, hátha még az enyémet látná!

★

Amikor nem köteles az alkalmazott felmondási idejét kitölteni.

Az egyik Bucuresti-i gyógyszerárban azzal mondtak fel 14 napra a diplomás alkalmazottnak, hogy nem képes szolgálatát kifogástalanul ellátni. Az alkalmazott beosztását nyomban elhagyta és a felmondási időn kívül 15 ezer lej erkölcs-kárt is követelt gazdájától. A Bucuresti-i munkaügyi bizottság II. szekciója most helyt adott a keresetnek. Megállapította, hogy a felmondás indoka sértő volt a diplomás alkalmazottra nézve s ennek joga volt szolgálatát a felmondási idő kitöltése nélkül is elhagyni.

Nagyarányu változások előtt a hazai vegyipar

Cáfolják ugyan a vegyipari kartell megalakulásáról szóló híreket, de a hazai nagyüzemek vezérei — tanácskoznak.

Állítólag teljes megállapodás jött létre egy a gyártandó cikkek felosztása, mint a piaci beosztás és az árpoltika tekintetében

A közelmúlt napokban Bucurestiben járt dr. Mayer, az Aussigi vegyészeti koncern vezérigazgatója és Krammer vezérigazgató, a budapesti Hungaria műtrágyagyár vezetője. Mindkét vállalat tudvalevően főreszvényese a romániai Marasesti vegyészeti üzemeknek és így a két vezérigazgató Bucurestii látogatása vegyipari körökben érthető feltűnést keltett. Ez a látogatás annál feltűnőbb volt, mert egybeesett az ország másik nagy vegyészeti üzeme ügyvezető igazgatójának Bucurestii tartózkodásával és a három vegyipari vezetőember találkozott is egymással.

Egyes verziók szerint ennek a találkozásnak nem volt semmiféle gyakorlati jelentősége és ezek a hírforrások azt állították, hogy dr. Mayer és Krammer vezérigazgatók a „Marasesti” mérlegmegállapító ülésére utaztak a román fővárosba. Más hírek szerint az Aussigi művek és a Hungaria két vezetője azért jött Romániába, hogy véglegesen megállapítsa a hatalmasan terjeszkedő Marasesti üzemek kibővítésére váró munkaprogramját.

Erdekesnek tartjuk megemlíteni ezzel kapcsolatban, hogy a Marasesti egyik fiatal vezetője, dr. Löwy Ottó mérnök, már hetek óta Palesztinában tartózkodik, ahol egy vegyészeti fióktelep létesítésének lehetőségeit és feltételeit tanulmányozza.

Végül van olyan információ is, amely szerint az ország vegyipari nehézüzemei között teljes megállapodás jött létre egy a gyártandó cikkek felosztása, mint a piaci beosztás és az árpoltika tekintetében.

Un nou material plastic: caseina

La Paris, se lucrează intens pentru lansarea unui nou material plastic, care să înlocuiască și culoarea, și penelul, care să înlocuiască deosebiriile dintre pictură și sculptură, intrându-le într-o formulă sintetică.

Promotorul acestei inovații e Robert De-launay, cunoscutul pictor futurist.

Sculptorii aveau de luptat cu o dificultate ce devenea din ce în ce mai mare o dată cu desfășurarea crizei economice: scumpetea materialului.

Pictorii trebuiau să găsească noi mijloace pentru a stimula interesul amatorilor, pe de o parte, și a adapta producția lor, cerințelor ridicate de noile forme arhitectonice și noua configurație a interioarelor, pe de altă parte.

Intr'adevăr, un interior modern numai suportă prea multe tablouri. Frumusețea sa reiese mai mult dintr'un joc al proporțiilor, al spațiilor libere alternate cu cele pline.

Înainte vreme se oboșnuia să se acopere pereții întregi cu tablouri. Interiorul modern a înlocuit această modă. Iar noile curente arhitectonice au mărit spațiile libere — ferestre, vitrine — reducând astfel întinderea pereților.

Toate aceste elemente, la cari se adaugă desigur într-o bună parte și criza economică, au diminuat posibilitățile de plasare ale producției plastice.

Și atunci, s'a recurs la remediul unei inovații.

Tabloul va fi lucrat în relief. Pânza nu se va mai întindea pe iluzia perspectivei ci va fi acoperită de un material nou ieftin care se pretează și coloritului și conturării în spațiu.

Vom avea un „Tablou-Sculptură”. Și pentru aceasta, se va folosi un nou material plastic: „caseina”.

Această caseină e o pastă compusă din tașă, făină sub formă de pap și puțin ipsos, la care se adaugă diferite variațiuni de culoare, după alegerea artistului.

Materialul aceasta, care, după cum se vede nu e prea constisitor, ar servi pentru reliefaarea contururilor, ca într'un basorelief de pildă, rămânând însă aplicat pe pânza ce continuă să fie fundamentul tabloului.

Marturisim ca aceasta inovație nu prezintă perspective prea îmbucurătoare. Ea se bazează în primul rând pe o confuzie a genurilor.

Pentru că arta nu e un produs standardizat, făcut pentru a fi răspândit în mii de exemplare, ci e un moment unic, un avânt al sufletului, grațiat în forme materiale.

Arta nu poate fi supusă unor considerente practice sau utilitare. Nu poate fi făcută după măsură, ca o haină sau o tabacheră.

A aplica producției artistice aceleași criterii ca cele folosite la fabricarea unei brichete sau a unui aparat fotografic de buzunar, înseamnă a nesocoti însăși esența nobilă a artei.

Caseina d-lui Robert De-launay poate fi o mistificare sau o farsă. Ea poate servi cel mult la lansarea unui produs industrial. Dar ea nu va schimba niciodată perspectiva adevăratului artist, care nu creiază pentru a vinde, ci rezolvă în opera sa, într'un anumit fel, rostul vieții și al morții, rostul lumii și al tainei omenirii.

IONEL JIANU.

SZEP FELESÉG.

Pöcögnek gyönyörű felesége van. Döcög és van ragadtatva tőle.

— Ragyogó a feleséged, — mondja — igazán boldog lehetsz, kedves barátom.

— Na, feleli Pöcög, aki már öt éve házas: — hidd meg, ő se fenékiig tejjől.

★

DER PHILOSOPH.

— Wenn du wüsstest, mein Kind, wie glücklich das Arbeiten macht, würdest du fleissiger sein.

— Führe mich nicht in Versuchung, Vater. Ich bemühe mich, ein Leben der Selbstverleugnung zu führen, in den Glück keine Rolle spielt.

Hajmosó és hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

Corporaţiunea Industrişilor din Arad

Convocare.

Corporaţiunea Industrişilor din Arad în ziua de 26 Maiu 1935, la caz de neintrunire pentru a fi capace de a aduce hotărâri, la 2 Iunie 1935 la orele 10 a. m. isi va ţine

Adunarea Generală a XLIX.

a saia mare din etajul Corporaţiunei cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul prezidiului despre activitatea corporaţiunei în anul 1934—1935.
3. Raportul secretarului.
4. Raportul casierului.
5. Raportul Comisiei de control.
6. Votarea bugetului pe anul 1935—1936.
7. Modificarea statutelor.
8. Înfiinţarea asilului pentru bătrâni al meseriaşilor din Arad.
9. Folosirea fondului de „Sanatoriul Industrişilor” pentru scopul asilului.
10. Sărbătorirea aniversării de 50 ani a Corporaţiunei.
11. Incasarea cotizaţiilor pe calea administrativă.
12. Alegerea al 15 membrii ordinari şi 15 membrii supleanţi în consiliul de administraţie.
13. Propuneri.*)

Arad, la 7 Maiu 1935.

Vulcu I. Maxim
Prezident.

Dolga Mircea
Secretar

*) Propunerile neindicate în invitaţi se admiţ la desbatere în adunarea generală numai în cazul când au fost înaintate în scris prezidiului cel puţin cu 3 zile înaintea zilei adunării generale şi sunt semnate de 10 membri.

Aradi Ipartestület

Meghívó.

Az Aradi Ipartestület 1935. évi május 26-án, határozatképesség esetén 1935. június 2-án délelőtt 10 órakor tartja

XLIX. évi közgyűlést

az Ipartestület emeleti nagytérképében a következő napirend mellett:

1. Közgyűlés megnyitása.
2. Elnöki jelentés a testület 1934—1935 évi működéséről.
3. Titkári jelentés.
4. Pénztáros jelentése.
5. Számvizsgáló bizottság jelentése.
6. Az 1935—1936 évre vonatkozó költségvetés megállapítása.
7. Az alapszabályok módosítása.
8. Az aradi iparosok agglomerációjának felállítás.
9. Az „Aradi Iparosok Szanatoriuma” alap felhasználása, az agglomeráció létesítésének céljaira.
10. A testület 50 éves fennállásának megünneplése.
11. Tagdíjak közigazgatási uton való bevezetése.
12. Az előjáróságba 15 rendes és 15 pótagtagnak megválasztása.
13. Indítványok*).

Arad, 1935 május 7

Vulcu I. Maxim
elnök

Dolga Mircea
titkár

*) A közgyűlés csak olyan tárgysorozaton kívüli indítványokat tárgyal, amelyek a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az elnökségnek írásban és 10 tag aláírásával állatva nyújtottak be.

COPILUL CURIOS.

— *Ti-am spus să nu umbli cu cutitul. Tată, şi-ai făcut o şgărietura.*

— *Am vrut să-mi tai un deget ca să văd dacă mă doare şi când colo am tăiat masa!*

KELLEMES FORDULAT.

— *Szervusz, hát nem utaztál el?*
— *De igen, de aztán meggondoltam és visszajöttem.*

— *Te csirkefogó, téged felmentettek.*

Iparosnak nevezi és iparosnak tartja magát Kina legnagyobb művésze

Uj Michelangelo támadt most Kínában. És az ősi keleti kultúrától történt távolodást jelzi az, hogy Kína most már Michelangelonak, a halhatatlan olasz művészóriásnak alakjához méri új nagy festőjét.

Csi-Bai-Csir a híres festő neve és tehetségével befolyásolta a mai Kína szinte egész művészetét. Ha igaz: háromezer festő vallja magát ma tanítványának. Még pedig nem csupán a festés művészetében. Mert Csi-Bai-Csir egyben — bölcs is. Nem csupán azért, mert irt filozófiai tanulmányokat és filozófiai verseket. Nem csupán azért, mert a festés mellett foglalkozik szobrászattal és építészettel is, sőt vannak érdekes technikai felfedezései. (Szóval inkább Lionardo da Vinci, mint Michelangelo mellé kellene állítani.) Elsősorban azért bölcs, mert eljutott a nagy nyugalomhoz és a tiszta egyensúlyhoz az élet és az elmúlás problémáival szemben.

Földhözragadt, szegény kuli fiának született és nagy szerencse volt számára az is, hogy egy asztalos maga mellé fogadta inasnak, Kína egyik kis városában. A műhely előtt két öreg kínai haladt el egyszer és az asztalos majdnem földig hajolt előttük. Mire a kis inas megkérdezte: ki volt a két öreg ember? Az asztalos ezt felelte: Fiam, én egyszerű mesterember vagyok, ha jó bútort tudok is szállítani szerény háztartásoknak. De ezek ketten nagy művészek, akik az egész népek dolgoznak, a császári udvarnak és sok-sok évszázadnak, amely utánunk fog következni...

Óddig nem sokat hallott a művészetről Csi-Bai-Csir, de az asztalosmester szavainak hatása alatt elhatározta: megtudja, mi a művészet és belőle is művész lesz.

És valóban művész lett. Szeszélyes és ideges művész, hajlamos a legfinomabb, a legelfutóbb árnyalatok lerögzítésére. Felszabadult minden idegen hatás alól és saját látomásait követi csupán. Témái végtelen változatosak. Fest virágokat és bogarakat, madarakat és négylábu állatokat, esendeleket és tájképeket, portrékat és vallásos vagy történelmi kompozíciókat. Egyforma biztonsággal kezel minden technikát: az olajfestést, az akvarellt, a színes krétát, a rézkarcot. Nagyszerű könnyűséggel dolgozik, mialatt tanítványai körülveszik és ő mindenféléről beszélget velük. Látszólag nem is figyel arra, mit végez a keze, amely gyorsan, minden habozás nélkül viszi erre-arra az ecsetet. Némelyik képe percek alatt születik meg.

Peking egyik külvárosában lakik, ahol óriási épületet vett meg. Palotának éppen nem lehet mondani a nagy hodályt, viszont alkalmas arra, hogy Csi-Bai-Csir ingyen szállást, ingyen kosztot adhasson itt néhány tucat szegény tanítványának. Mert nem felejtette el, milyen nehéz volt számára az indulás: és kötelességének tartja a fiatal tehetségek átsegítését a kezdet nehézségein.

Azután még egy sor lakósa van a nagy épületben: Csi-Bai-Csir régi barátai harminc vagy harmincötövére visszamenően. Barátjait sűrűn látogatta, de mindig azzal bocsátotta őket utjukra: ha bajba kerülnek, jöjjenek vissza hozzá és fedél alá fognak kerülni. Vagy huszonöt nő használta fel a neki kínált menedékhelyet, természetesen csak akkor, ha kiöregedett az egyéb lehetőségek közül. Ezek most kapnak szobát, ellátást, ruhát, cigarettát, egy kis zsebpénzt is. Ha kedvük tartja, segítenek a háztartási munkában, de erre nem kötelesek. Egy valami azonban szigorúan tilos nekik és rögtön elvesztik menedékhelyüket, ha vétének a tilalom ellen: nem szabad megszólítaniok. Csi-Bai-Csirt. Ha az nagynéha kérdez tőlük valamit, akkor felelhetnek, de másként köszönés nélkül kell elmenniük mellette. Ugy, mint ha nem látnák meg őt. Pekingben a rossz nyelvek azt mondják: az ilyen nők közül némelyikkel soha nem volt dolga a híres festőnek. Viszont annyi nővel volt dolga, hogy nem emlékezhetik mindegyikre: és ezt használták ki többen is, hogy egy soha nem volt viszony révén juthassanak révbe.

Egyszerű, közlékeny ember Csi-Bai-Csir, akit érdekel a munkája, az melléje telepedhetik és figyelheti, kivált ha külföldi. A művész senki által nem engedi zavartatni magát, viszont mindenkiel szemben udvarias és előzékeny. Mivel ez így illik — egy szerény iparoshoz. Csi-Bai-Csir ugyanis iparosnak nevezi magát, nem művésznek. A szokottnál nagyobb kezűgyességet és élesebb szemet kívánnak azok az iparágak, amelyekkel foglalkozik, de egyébként nem különböznek a többi iparágtól: ez az álláspontja... Amelyet érvényesít annyiban is, hogy lemeri képeit és nagyság szerint adja el őket. A négygyöngyű méteres kép pontosan kétszerannyiba kerül, mint az, amelyik csak félnégygyöngyű méter. Viszont az egységár igen magas...

Ilyen ember Csi-Bai-Csir, Kína legnagyobb élő művésze.

Befejezett tény az aradi Astra és Unio gyárak Braşovba költözködése.

Jelentettük, hogy az aradi Astra és Unio gyárak Braşovba költözködnek. Megbízható helyen nyert értesítéseink szerint az átköltözés most már befejezett tény, mindössze az időpont bizonytalan.

Az átköltözködés azért történik meg, mert az Astra és Unio bekapcsolódnak a hadiiparba és hadászati szempontból Braşov fekvése előnyösebb. Az átköltözés mindössze azokra a műhelyekre vonatkozik, amelyekre a hadiipari megrendeléseknél szükség lesz.

A gyár az átköltözésnél magával viszi a szakmunkásoknak egy részét, a többieknek Aradon már fekomndtak.

Kényszeregyezségi ügyben a törvényszék helyt adó végzését a hitelező nem támadhatja meg

Victor Braun Craiova-i kereskedő kényszeregyezségi kérvényt nyújtott be a törvényszékhez, melyet az elnök elutasított. A kereskedő fellebbezéssel élt a határozat ellen és a törvényszék tanácsa helyet adott kérelmének. A határozatot egyik hitelezője felülvizsgálattal támadta meg. A semmitörvény III. szekciója most ezt elutasította és kimondta, hogy ilyen esetben hitelező részéről nincs helye jogorvoslatnak.

JEGYESEK.

— Tudom, — mondja a vőlegény —, hogy nem vagyok szép... Azt is tudom, hogy őt...
— Nem tesz semmit — válaszol a menyasszony — ugyanis egész nap az irodában leszel.

Egy timisoarai kisember érdekes feltalálói karrierje

Gubán Balázs, a Filt cipőgyár vegyésze, egy új cipőtisztító krémet talált fel, amelynek Palesztinára való gyártási jogát egy palesztinai pénzcsoport vette meg. A találmány palesztinai értékesítéséből kapott pénzből Gubán Balázs Timisoarán cipőkrémgyárat állít fel.

Ezzel a találmánnyal kapcsolatban nagyon érdekes, hogy Gubán Balázs, aki apátlan-an fiatal árvaként nevelő szülőkhöz került, csak hat elemi végzet és előbb mint disznópásztor kereste meg a kenyerét. A háború alatt a fiatal fiú a Derby cipőgyárba került, ahol feltűnt nagy vegyi érzéke és alkalmat adtak neki ahhoz, hogy a gyár vegyi laboratóriumában működjék. Később Gubán a Filt cipőgyár laboratóriumába került, mint annak vegyésze, ahonnan most, hogy találmányát értékesítette, kilépett és mint önálló gyáros folytatja felfelé ívelő pályáját.

HERBSTMODEN.

— Hat Ihre Frau in der neuen Modezeitung etwas Passendes gefunden?
— Ich glaube schon — sie liegt schon in Ohnmacht.

Vasárnap születik meg az aradi Gambrinus

Hangulatos nyári ünnepség színhelye lesz vasárnap az aradi Iparos Otthon vendéglője és kert-helyisége. *Hagyó József*, a vendéglő bérlelője ekkor rendezi ugyanis meg az Aradon máris igen népszerű helyiséget keresztelőjét. Az Iparos Otthon vendéglőjét ugyanis a jövőben „*Gambrinus*”-nak fogják hívni.

A keresztelő, mint az már ilyenkor szokásos, ünnepélyes és kedélyes külsőségek közepette megy végbe. A keresztelési aktust keresztapái minőségben a népszerű Szablóczky János, az aradi iparos-bank mindig jókedvű titkára, a Katolikus Dalárda szigoráról nevezetes karnagya fogja végezni. Mivel János bácsi el se képzelhető dalosai nélkül, természetesen a dalosok is jelen lesznek és hogy a sörös hordókat ne csapolják meg hiába, előre láthatólag az ünnepség fényéhez és derűjéhez méltó számban vesz részt iparos és civil közönség is.

Az Iparos Otthon vendéglőjének vasárnapi keresztelőjét nagyarányú átalakítási munkálatok előzték meg. Nem ismer rá, aki csak tavaly látta, olyan pompásan fest új köntösében a vendéglő kerthelyisége. Dolgozott itt hetekig a kertész, asztalos, festő, de a kezük nyomán a város legintimébb zöldvendéglője varázslódott elő. Tucatja kínálkozik a zöld folyosókkal befutottat, tarka lugas-páholynak a vendégek befogadására. A kedves, régi szalelti is új mezbe öltözött. Tarka hangulatlámpák vetik játszi fényüket az élénk színekben pompázó kerti butorokra.

Vasárnap délből egy órakor kezdődik meg Szablóczky János vezényletével a névadási ünnepség és este Székely Bálint, az aradiak kedvelt bonvivántja ad külön kerti-műsort hozzá. Hogy mi lesz közben és azután? Aki tudni akarja, jöjjön el. Szívesen látja és alaposan megvendégeli.

HAGYÓ JÓZSEF,

a „*Gambrinus*” tulajdonosa.

Ingyenes jogsegély a timişoarai munkakamaránál.

Cosma Aurel dr., akit nemrég neveztek ki a timişoarai munkakamara jogügyi osztályának vezetőjévé, hozzálátott a kamara jogügyi szolgálatának átszervezéséhez. Eszerint a kamara ügyvédek hetenként ülést tartanak, amelyen megbeszélnek a bonyolultabb pereket és az új jogügyi gyakorlatot. A kamara három osztályának tagjai részére naponként a kamara egyik ügyvédje rendelkezésre áll és munkások, valamint magánhivatalnokok részére ingyenes jogi tanácsot és jogsegéllyel szolgál, míg a munkaadók részére csak olyan esetekben vállalja az ingyenes jogsegélyt, ha az akció nem irányul alkalmazott ellen. Minden nap déli tizenegy órától délután kettőig kamarai ülések lesznek. A tanácskozó bizottság egy ügyvédből, egy munkás-, egy magánhivatalnok- és munkaadóból alakul. A tanácskozó bizottság fiktív jövedelmű alkalmazottak és munkaadók között felmerült ellentétek elintézésével foglalkozik és ahol nem sikerül megegyezést létesíteni, a jogügyi osztály az ügyet átviszi a munkásbírószághoz.

PRÉDIKÁCIÓ.

A rabi konstatálta, hogy a havi sokat káromkodnak. Ezért egy szombati napon így prédikált:

— Azt értem, hogy csaltok. A csalás bűn, de legalább hasznotok van belőle. Azt is értem, hogy erkölcstelenkedtek. Az erkölcstelenkedés is bűn, de legalább örömtől van benne. Ellenben mi a menyörgős menyőknek káromkodtok, ti aljas, utolsó gazemberek?

A katolikus legényegyletek nemzetközi vezérelnöke Romániába jön.

Az oradeai Központi Katolikus Legényegylet elnöksége azt az örömdetes hírt kapta a Katolikus Legényegyletek kölni világközpontjától, hogy július 30-án Erdélybe érkezik Msgr. Hürth Tódor, a világ legényegyleteinek vezérelnöke, Yinkler Agoston szövetségi főtitkár kíséretében.

Valószínű, hogy Kolping Adolf negyedik utóda, el fog látogatni több erdélyi városba is. Az oradeai Központi Katolikus Legényegylet máris megkezdte az előkészületeket a magas vendég méltó fogadására.

Socor Emil lapja leleplező megállapításokat közöl a cementkartell horribilis jövedelmeiből

A Zorile című igen bátorhangu bucureştii ujság, mint ismeretes, Socor Emil, a kiváló és harcos fővárosi ujságíró szerkesztésében jelenik meg, hatalmas támadó hadjáratot indított a kartellek garázdálkodása ellen. Legújabb számában a cementkartell zsebeléséről rántja le a leplet és rámutat arra a megdöbbentő és az adatokkal kétségtelenül bebizonyított tényre, hogy

egyedül a cementkartell az utóbbi években tíz milliárd lei olyan hasznot szerzett áruján, mely a közönség zsebében maradhatott volna, a cement rendes és tisztességes ára mellett.

— Ez a tröszt — írja a Zorile — kihasználta a háború utáni keserves állapotokat, amikor ujja kellett építeni mindent és bezárta a határokat az idegen cement előtt, azon idegen cement előtt, melyet a cementkartell áránál, négyszer, sőt ötszörösen is olcsóbban kínáltak.

— A háború után a szerb, belga és lengyel cement világpiaci ára 4000 és 5000 lei

között mozgott, ugyanekkor nálunk 20.000 lei volt a cement vagonja. Ugyanezen időben azonban érkezett egy valóban fantasztikusan olcsó ajánlat: 3500 leiért kínáltak lengyel cementet, de ezt az ajánlatot nem lehetett az országnak igénybe vennie, mert

a hazi cementipar kartellja tízmilliókat osztott szét a lengyel gyárak között jutalékképpen, hogy ajánlataikat vonják vissza és tekintsenek el a cementnek itteni eladásától.

— Ezidőszent nálunk a felhasznált cementmennyiséget tekintetbe véve és ezt a világpiaci árak szerint számítva, megállapítható, hogy

a mai napig évi hatszáz millió az összeg, amellyel nálunk a cementet túlfizetjük,

ami annyit jelent, hogy az utolsó tízenyolc év alatt a cementkartell tízmilliárdnyi mesés összeget szerzett csupán azért, hogy a külföldi versenyt megakadályozta.

Megalakult a turdai Munkakamara.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg alakuló gyűlést a turdai munkakamara fiókja. A közgyűlés megválasztotta az ideiglenes bizottság elnökségét, a tisztikart és az igazgató-választmányt. Az új fiók-munkakamara közelebből meg is kezdi működését a városi tanács által adott hivatali helyiségében.

Elfogadják biztosítékul a CFR árlejtéseit a kincstári bonokat.

A CFR vezérigazgatósága elhatározta és erről értesítette összes szerveit, hogy a pénzügyminisztériummal történt megállapodása alapján a vasuti árlejtéseknél a jövőben — a számviteli törvény 92. szakaszában felsorolt értékeken kívül — az adóbonokat is elfogadják biztosítékul.

Jéggyárat és hűtőkamarát épít Diciosanmartin.

A diciosanmartini városi tanács elhatározta, hogy a közel jövőben az egészségügyi szabályoknak megfelelően a vágóhid területén jéggyárat és hűtőkamarát fog építeni.

Erre vonatkozólag máris megtették a kellő lépéseket, amennyiben a vágatási taxákat alábbi mértékben emelték fel:

Nagymarha 50 lejfel, növendék 30 lejfel, borjú 20 lejfel, sertés 60 kg. felül 40 lejfel, sertés 60 kg.-ig 20 lejfel; malac, juh és kecske 5 lejfel esik magasabb taxa alá mint a multban.

Ezek a taxák, mint a tüzoltó taxa is, csak addig szedhetnek a felemelés szerinti árakban, amíg a jéggyárra és hűtőkamarára előirányzott 400 ezer lej be nem folyik.

Vasárnap délelőtt tartják meg az aradi ipartestület közgyűlését

Múlt vasárnap a megjelent tagok számának elégtelensége miatt nem tarthatták meg az aradi ipartestület közgyűlését, így annak megtartása június 2-ára maradt, amikor is tekintet nélkül a megjelentek számára meg fogják azt tartani.

A közgyűlés tárgysorozatát a jelen számban is között hivatalos meghívó teljes szövegében tartalmazza. Arad iparosága részéről különösen a tárgysorozat nyolcadik és tizenegyedik pontjai iránt mutatkozik nagy érdeklődés. A nyolcadik pont az aradi iparos aggménház felállításának kérdésével foglalkozik, a tizenegyedik pont pedig azzal, hogy a tagdíjak közgazgatási uton hajtassanak-e be a jövőben.

A közgyűlésen Vulcu Maxim ipartestületi elnök fog elnökölni, aki Constancából, ahol jelenleg tartózkodik, vasárnapra Aradra érkezik.

Romániában is kapható
a világhírű németországi

PARAGENO
gépszijkenőcs

PARAGENO megsokszorozza a gépszij
élettartamát.

PARAGENO tapadó ereje maximális,
ami tömördek energiát
ment meg az elpazarlódástól

Érthető így, hogy

PARAGENO gépszijkenőcsöt használ
nemcsak Németországban,
hanem Romániában is min-
den nagyipari vállalat.

Kapható:

HEL-LA kémiai
aboratóriumban

Arad, Strada Eminescu 27.

Ujabb bírságokat szabott ki a nemzeti munkavédelmi bizottság.

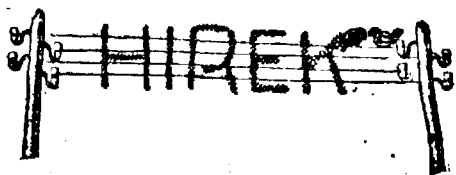
A nemzeti munkavédelmi törvény végrehajtásával, illetőleg a vállalatok személyzetének ellenőrzésével foglalkozó bizottság pénteken délelőtt ismét ülést tartott az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban Leon államtitkár elnökletével. Ez alkalommal is számos vállalatot bírságoltak és róttak meg azzal az indoklással, hogy nem tett eleget a rendelkezéseknek. Így az erdélyi vállalatok közül 5 ezer lej bírsággal sújtották a Societate pentru Industrii Chimice brasovi gyárat, 25 ezer lej bírsággal a Müller sörgyárat és 16 ezer lej bírsággal a Mendel Far-kas céget.

A fényüzési és forgalmi adó késedelmes befizetése nem sujtható bírsággal.

A pénzügyminisztériumban értekezletet tartottak az adóbehajtás felügyelői a megállapodtak abban, hogy ennek a hónapnak a végéig az új házak adójának kivetését mindenütt végrehajtják. Módozatokat beszéltek meg a fogyasztási illetékek szigorú behajtásáról.

A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében a fényüzési adónak és a forgalmi adónak a késedelmes fizetését nem lehet kihágásnak minősíteni és pénzbírsággal büntetni, csak abban az esetben, ha bűnös eltitkolás esete forog fenn.

A törvény szerint a késedelmesség az adónak egyszerű felemelését vonhatja maga után.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknek árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

Meghalt Gergely püspök...

A nagy apostolok közül való volt. Már a külseje is elárulta kiválóságát. Tiszteletet parancsoló alakja mint óriás emelkedett ki környezetéből. De igazán naggyá kiváló szellemi képességei tették. Valóban méltó volt rá, hogy népének igazi Pásztora legyen.

Isten kiválasztottjai közül való volt, megáldva szép külsővel, érekes hanggal, amely a velőkiig hatott, amikor az igét hirdette. Nagy munkakészségét és végzetlen munkabírást napnál fényesebben igazolja, hogy több mint félmillió lelkét számláló egyházmegyéjének kormányzásán kívül tíz éves püspöki működésének folyamán az intézmények százait alkotta meg és mindezek után még arra is jutott ideje, hogy egy egész könyvtárt kitévő, több mint száz irodalmi művet is megírjon és ezenkívül pásztorlevelek, egyéb irások és tömördek újságcikk megírását elvégezze.

Igy jutott közelebbi vonatkozásba Az Iparos-sal, amelynek ünnepi számaiban megjelent szárnyaló vezércikkei tették igazán ünnepivé ré-

szünkre, iparosok részére a megjelent lapszámokat.

Különös szeretettel foglalkozott az iparosok ügyével. Annak idején az 1925. évi aradi mintavásár megnyitása volt legelső reprezentatív püspöki cselekedete. Ez alkalommal órákig sétált a mintavásár területén és a legnagyobb figyelemmel tekintette meg a kiállított ipari produktumokat. De nemcsak a mintavásár tárgyai keltették föl érdeklődését, hanem az iparosok helyzete is. Személyesen akarta megismerni valamennyi kiállító iparost.

Magas hivatása a hit terjesztése volt és ennek az elhivatatlanságnak felelt meg, amidőn lapunkat magas színvonalú cikkelvel kitüntette. Igen jól tudta, hogy az iparosságnak, amely a legárvább és legszegényebb manapság a társadalmi osztályok között, mindenekelőtt hitre van szüksége. Hiszen olyan szépen mondja a költő:

„Szegény embernek drága kincs a hit.
Túrni és remélni megtanít!”

Elárvultunk. Szegényebbek vagyunk egy igazi jóakaróval. Kevesebbünk van egy hatalmas pártfogóval, aki megértő szeretettel állt pártunkra és támogatta törekvéseinket.

Rámnézve Comsa Grigorie püspök tragikus korai elhunytára még külön fájdalmas csapást mért. Arad püspökei sorából immár a harmadikat gyászolom. Az első Goldis József, aki tanárom volt, a második Pop Ignatie, aki kortársam volt és akihez a gyakori érintkezés meleg szálai fűtek. És ime, most a harmadik dőlt ki férfikorának delén, amikor a legtöbbet lehetett várni tőle.

Mély fájdalommal búcsúztatjuk. Híven fogjuk megőrizni nemes emléket.

REINHART GYULA.

== A FIZETÉSI NYUGTAK BÉLYEGKÖTELEZETESÉGE. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy ezentul az alkalmazottak fizetésük felvételéről munkaadóik számára bélyeges nyugtákat kötelesek kiállítani, vagy ha a fizetések kiadása nem nyugták, hanem fizetési ivenk segítségével történik, ezek az ivenk is szabályszerű nyugtábélyegyekkel láttandók el. Ez a rendelkezés a fizetéseknek 3-6 százalékkal való leszállítását jelentti tisztviselőkre, munkásokra, munkásokra, általában az alkalmazottak egész nagy hadseregére nézve. Különösen nagy terhet jelent a bélyegkötelezettség a hetibéresekre, akik javadalmazásukat kisebb részletekben kapják, mint ha havonként vennék fel a munkabéreiket.

— Az alkalmazottak bejelentésének igazolása. Az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének meghosszabbításával kapcsolatban a munkaügyi felügyelőségek felhívták az összes céget, melyek külföldi alattvalót tartanak szolgálatukban, igazolják a minisztérium elismervényével, hogy benyújtották a román személyzet alkalmazásáról szóló törvényben előírt alkalmazotti kimutatásokat. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezzel kapcsolatban az összes céget, amelyeknél külföldi állampolgár van alkalmazásban s amelyek a fenti törvény értelmében alkalmazottakat bejelentették a minisztériumnál, vagy az illetékes ipari vagy kereskedelmi felügyelőségeknek, de a táblázatok beküldéséről igazolást nem kaptak, jelentsék ezt a körülményt sürgősen a Kereskedelmi és Iparkamarának, hogy eljárhaszon az igazolások beszerzése érdekében.

BOSSZANTÓ KESEDELEM.

A házsnép megérkezik a templomba, de előjük áll a sekrestyés és így szól:

— Egy kicsit várni kell, a főtisztelendő ur mindjárt jön.

— Ach, — sóhajt a nem éppen fiatal menyasszony, — még várni.

— A közhivatalok nyári munkaideje. A minisztériumból most érkezett meg az aradi közhivatalokhoz a nyári időszakra vonatkozó hivatali munkaidőbeosztás. A rendelet értelmében a nyári hónapok alatt a közhivatalokban a tisztviselőszemélyzet délelőtti fél 8 órától déli fél 2-ig dolgozik. Délután, a keddi és pénteki napot kivéve, nincs hivatal. Hasonlóképpen szünnet a munka a vasárnap és ünnepnapokat követő nap délelőtti fél, amikor éppen úgy, mint kedden és pénteken délután csak fél 4 órakor vesszi kezdetét a hivatali munka.

DUS TARTALEK.

— Hallom, hogy már három menyasszonyod is van.

— Igen. A motorbiciklin sose tudja az ember, mikor vessit el egyet.

— Ki kell váltani az autó-bélyegeket. A pénzügyigazgatóság közli mindazon autótulajdonosokkal, akik nem váltották ki az első negyedévre szóló autóbélyegjüket, hogy azt feltétlenül vegyék át, mert ellenkező esetben kihágást követnek el.

Borbélyperc.

Irta: BONYI ADORJAN.

As emberek mindenütt borotválkoznak. Többkevesebb kényelemmel, de a világon mindenütt körülbelül egyforma hangulatban: unatkozva, beszélgetve, eszmét cserélve a borbélyyal. Lehet, hogy a kés rossz, de a pletyka jó, a borotva éle talán hamis, de a beszéd őszinte.

Kinek van kedve szétnézni a világ tájain egy „borbélypercre”?

As arab borbélynál, ki kertjében, as Isten szabad ege alatt kaparja kopaszra a jámbor páciens koponyáját:

— Ugy vétem, — szólal meg nyöszörgőve a szenvedő fél az első percek hallgatása után — úgy vélem, hogy bár Allah áldja meg kezeidet, de késednek nem tett jót az, hogy legutóbb birkáidat is nyírtad vele.

— A Próféta megmondotta, — felel megfontoltan a mester —, hogy minden teremtetett lény egyforma az ő szemében. Tehát birkáim is számot tarthatnak kitűnő késemre. Különben is azóta már három szomszédod haját is lenyestem véle és egy sem panaszkodott.

— En sem panaszkodom, de arra kérlek, gondoldj rá, hogy holtam után elszámolni tartozom Allahnak fejem bőrével. Es mintha úgy érezném, te azon iparkodol, hogy megfossz ettől a lehetőségtől.

— Ibn el Karid, derék barátod, azt fecsegi, — dörmög a mester —, hogy te nagyzólv vagy és mondásaidal tultessel mindenkin. Eddig nem hittem el, de most igazat kell adnom neki. Hiszen alig itt-ott ejtettem némi kis km, hibát fejedben és máris egész fejbőrödet siratod.

A fél fogcsikorgatva felnyög. A mestert ez nem zavarja:

— Megérdemelnéd, testvérem a Prófétaban, hogy a kegyes Mohammed átkergesse lelkedet testeddel együtt ide a szomszédba a folyón túl, hol Hedzsass ura hetek óta olyan fenkölt bátorsággal irtja a sötétleklü jemeni imám híveit. Természetesen as imám hívei közé számlak, hadd tudd meg, hogy késem milyen kellemes és enyhítadó munkát végez a hedzsassai kardokhoz képest.

— Ah, barátom, — s a fél befelé nyeldesi könnyeit — tudsz valami új hirt talán ezekről as izgalmas harcokról?

A mester épen a kuncsaft balfüldt veszélyezteteti, de utolsó pillanatokban kése mégis sikeresen kikerüli ezt a kis akadályt.

— Igen, hallottam egyetmást, bár az egész dolog kezd már veszteni érdekességéből. Sajnos, úgy áll a helyzet, hogy a dícsőséges hedzsassiak immár minden épkézláb jemenit legyilkoltak, csak az aggok, asszonyok és gyermekek élnek még, tehát további helyes kis vérengzésekre nem lehet számítani, ugyszintén felégettek már minden valamirevaló helységet, vagyis esténként hiába ülök ki házam elé, nem látom többé a távoli tűzvészek érdekes fényét az égálgán, azonfelül meghódolárol és békéről tárgyalnak, hiába, nagyon elpuhult már ez a világ, az ember egy kis vérszagot sem élvezhet kiadósan, amit arrólfelel elhozott ide a puszták szele.

A fél ifjedten megrázkódott:

— Es mi ez, ami lecsurog a fülem mellett balorcámra?

— Ne hánytorgasd fel, testvérem, pár csöpp csak és én éppen a folyón túli vérpatakra gondoltam.

A mester vizes kendővel megtörligette a félnek a koponyáját, aki bátorlalanul megjegyezte:

— Hallottál arról, hogy vannak országok, hol előbb szappanhapot ver a borbély és ast kent as ember hajzatára, mielőtt lenyesné?

A mester dühöngve tiltakozott:

— Átkozott kutya azok, akik nem átfák ilyenféle mocskokkal megszentsegtelenítent Allah-tól adatott bőrt! — Sghet nem alvatom a Prófétaból szappanhabról, te sem tudsz arról, hogy a Korán ilyesmit emlitené! Szappan! Még mi nem! Szegény borbélymester aztán igazán tönkremenne, ha még szappanhapot is kellene rádot dldoznia! Ez olyan latrok találmánya, akik megfordítják az egész világot és például nem a tisztátalan hajzatot távolítják el koponyájukról, hanem ellenkezőleg, a férfi ékességét, szakállukat és bajuszukat szedik le, átok legyen rájuk! Készen vagyunk, testvér, két piaszter. Kettő, testvér. Készönöm. Allah növesse nagyra szakálladat, illetőleg reám való tekintettel mindenekelőtt a hajadat.

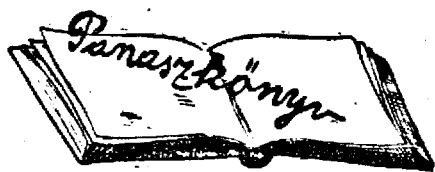
Indában a borbély merészen halad a civilizáltabb: kerékpadon járja borra-üzletfelety utakat lakásuk vagy boltjuk ajtajában borotvál meg, miután illemtudóan előbb levetette a sandálját. Külön büszkesége a tükör, amelyet odaad a fél kezébe, hogy as kellőképp gyönyörködhesék a műveletben.

A fél pár percig hallgatagon túri a dolgot, aztán gyanakodva néz a borbélyra:

— Minden késeknek atyja, én már ottem vad boróka gyümölcsét, amitől három napig úgy ordítottam, mint a mesei sakál, de vajjon mi lehet as a még annál is szörnyűbb valami, amit bekentél félig a szájamba?

A mester meglepetve még távolabbra tolja magától a hindu fejét.

— Anyád kigyókról álmodott születésed ide-

Régi bejegyző-bélyegeket árusítottak hat héten át Ciuc-megyében és most új bélyegeket követelnek

Április elsején a társadalombiztosító újfajta bélyegeket hozott forgalomba. Együttal ki-mondotta azt is, hogy a régi nyomású bélyegek ezentul nem érvényesek. A bucarestii központ erről természetesen értesítette a vidéki kirendeltségeket, de a mercurea ciuci kirendeltség nem értesítette az érdekelteket. Még arról is megfellebbezett, hogy a bélyegeket árusító vidéki megbízottaktól beszédjék a megmaradt régi nyomású bélyegeket s ujjakkal lássa el őket. Így azután a történt, hogy az iparosok, kereskedők és mindenki, aki a társadalombiztosító nyügébe tartozik, régi bélyegeket kapott az árusítóktól. Régi és érvénytelen bélyegeket. Új bélyeg tán nem is volt. Viszont azt, aki nem ragasztja pontosan a bélyegeket a könyvecskébe, alaposan meg szokták büntetni.

A napokban jöttek az ellenőrök s kedélyesen megállapították, hogy Ciuc megyében másfél hónap óta rossz bélyegeket vásároltak és ragasztottak a könyvecskébe. Ki is adták a parancsot: ezeket a bélyegeket ki kell cserélni, ujjakat, érvényeseket kell vásárolni helyettük.

Es a régiekkel mi lesz? Azoknak az ára befolyt már a munkásbiztosító pénztárába s ott jó helyen van. A társadalombiztosító keresett néhány milliót. Néhány illetéktelen milliót. Az érdekeltek sóhajtoztak, sőt tiltakoztak is, de hiába, az ellenőrök nem engedtek: ha nem cserélik ki a bélyegeket érvényesre, jön a bírságolás.

Persze, pert kellene indítani. Mire azonban a perből ítélet lesz, a társadalombiztosító a maga különleges jogaival már rég végrehajtott.

INDOKOLÁS.

- Miért ordít úgy a picit?
- Mert fogakat kap.
- No és nem kellenek neki?

jén, hogy így megmársz engem a nyelveddel. Mi lenne más az, mint szappan! Saját gyártmányom, természetesen!

— Buddha ráfújt agyadra és szélnek szórta fejed tartalmát, hogy örült módon eszedbe jut és magad gyártasz szappant?

A master kése idegesen villant meg a hindu orra előtt:

— A nagy Hinduszán gyermeke vagy Te, vagy pedig valami fehér ember levett saruja, hogy megfellebbezzel arról, amit Gandhi tanít: idegen árut ne végy, csak azt, ami India terméke! Nos, ezt a szappant a saját kezemmel India termelte. Öröm gyuljon szivedben hát, ha igaz hindu vagy.

— De kérlek, barátom...

— Tovább akarod folytatni ócsárolásodat, látom. Nem baj, teheted, én mindent eltűrök, nagyatyám fakir volt és egyszer tizennégy napig fektetett úgy, hogy mindennap friss kosár hangyát szórtak rá, miután az előző napi hangyák már kifáradtak abban, hogy testén mászkáltak. Nagyatyám emlékére mondom, megszoktam, hogy te minden egyes alkalommal, ha hozzád jövök, káromló és gonosz szavak hangyáit zudítod szegény fejemre. Különbön készen vagyunk.

A hindu kifizette a rupiát, megdörzsölgette orrát és borusan mondotta:

— Nagyatyád hangyái falatoznak belőled még hosszú esztendőig, ha meg nem sértelek, de úgy érzem, fele szakállamat a képeken hagytad.

A borbély már félig biciklijén ült, amikor visszaszállt:

— Ezt bizony megtettem, mert nem illik egy jó hazafihoz, hogy egyszeri megfontolásra teljes-séggel kiirtson palamit, ami valódi indiai termék. Mint például szakálladat.

A kínai borbély az uccán borotvál, kis kály-

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kísiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

LA ISTORIE.

— Cine ştie să-mi spună cari oameni din istorie au rămas prieteni din copilărie până la sfârşitul carierei lor?

— Stan şi Bran!

— Csak július 1-ig lehet a kedvezményes adót fizetni. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy mindazok, akik egy teljes évre előre befizetik egyenes adójukat, csak július 1-ig tartatnak igényt a hétszázalékos adókedvezményre.

SILITOR.

- Si cum stai cu invăţătura?
- Bine. Foarte bine!
- Al cătelea din clasă ești?
- Al 38-lea.
- Din câţi?
- Din 38.

Tavaszi ruhákat, kabátokat,
legszebben fest,
tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalkozás

Str. Brătianu 11. Str. Episcopul Radu 10.

— A lengyelországi áruk elvámolása. A pénzügyminiszter körrendeletet küldött az összes vámhivatalokhoz, amely szerint a Lengyelországból jövő összes áruk elvámolhatók, ha az importőr a behozatali engedélyen kívül felmutatja a Lengyel Kompenzációs Társaságnak vagy annak cernautii ügynökségének bizonyítványát, melyből megállapítható, hogy a küldemény teljes értéke kifizettetett, vagy annak kifizetése biztosított.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanţă cu cotizatiile lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal natráléban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban. 836 Soj. lui Béla Vaszil Béláné, 837 Edmond Herold Ede.

In grupa B csoportban 849. Ferdinand Hauer Nándor.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálozást Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, că cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálozást Segélyező Csoportja igazgatósága ez uton közli a tagjakkal, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Adalbert Berta Béla 770, Vád. lui Adalbert Nyilas Béláné 771.

In grupa II. csoportban Vád. lui Pavel Lányi Pálné 858.

hájában rögzített melengeti állandóan a vizet. Az ügyfél elandolgova nézeget az ucca tuloldalára s megszólal:

— Mondd csak, Vu-Pui barátom, ki az az aszszonyruhába öltözött kellemes csillagocska, aki a szemközti ház ablakából úgy mosolyog rám, hogy a mennyország édes méze csurgadozik a szívem körül.

A borbély elragadtatva vigyorog:

— Ó, boldog vagy te, kegyelmes uram, ha az a szemközti kis csillagocska rád vetette fényességét! Mert tudd meg, minden kínai anyák legszerencsésebb magzata te, hogy ő a harmatok harmata, a virágok virága és az asszonyi büszkeségek elefántcsont tornyocskája, akinek egy szempillantása többet ér tizennyolc padlást megtöltő rizstermés minden ékességénél.

— Valóban igazat kell neked adnom, zengőszavú borbélyok legzengőbbike, mert e nőszemély pillantása oly jóleső, hogy most is alig vettem észre, amint megvágta, sőt, nem is fáj. Ki ő?

— Nem bírok ellenállni szeretetreméltóságodnak és el kell árulnom, hogy a neve Csi-Cse-Csi és özvegye a mindenekfelett kiváló Kin-Ke-King-nak.

— Ki volt az?

— Hatalmas katonája volt ő Ve-Ping-Van-nak, az északiak vezérének, tavaly a vízáradások idején.

— Ah, akkor én még a kiváltságos elnéző Kio-Kia-Csónak, Ve-Ping-Van nagy ellenfelének voltam egyik ezredparancsnoka.

— Tudd meg azt is, nagyságos uram, hogy Csi-Cse-Csi férjét, a derék Kin-Ke-King-et az a Ve-Ping-Van egy boros percben az idén tavasszal elküldötte.

— Hova?

— A tulvilágra, uram. Aránylag könnyen. Tizennégy tördőfessel.

— Idén tavasszal? Akkor én már a kiváltságos Kio-Kia-Cso és a hatalmas Ve-Ping-Van sokkalta magasztosabb ellenfelénél, a ragyogó Csang-Csong marsallnál voltam szállásosnáló. És a csillagocska hogy került ide?

— Menekülnie kellett, miután bosszúból a minden rózsadombnál fehérebb kis kezeivel, amik szépségükben méltóak lennének porcelláncsészéknek az Eg Urának tedző asztalán, sajátkezűleg megfojtotta a nagyhatalmu Ve-Ping-Van urat.

A borotválkozó kínai lehunyta a szemét az elragadtatástól:

— Bár e pillanatban majd kettétörted a gémet üggyetlen ujjaidal, derék borbélymester, mégis ki kell jelentenem, hogy ez a csillagocska a legérdekesebb nőszemély, akit életemben láttam. Nem ismertetnél meg vele?

A borbély közelebb hajolt:

— Egy titok fejében, uram. Ha megmondod nekem, ki a mi urunk e pillanatban? Csang-Csong, Kio-Kia-Cso avagy a déliek marsallja, a nagyhirű Haj-Kaj-Sek?

A kínai indulatosan felelt:

— Ki tudhatja azt? Ilyen lehetlent kívánságom? Már készen vagyunk? Itt a pénz, borbély.

A borbély a másik markát is odatartotta:

— És még két ezüstöt sziveskedjél, kegyes-arcu vendég. Két ezüstöt a csillagocskának, Csi-Cse-Csinek.

— Hogy megismertess?

— Nem. Hogy rád mosolygott. Ő ugyanis tiszteltársam. En beretválok, ő mosolyog a vendégekre. És a vendég ezért nem is érzi, hogy én beretválok. Hidd el, megért két ezüstöt, minden vendégek legnemesebbike, te.